

ABONAMENTUL:

Pe un an . . . 80— Cor.
Pe jumătate an 40—
Pe 3 luni . . . 20—
Pe o lună . . . 7—

Pentru România și străinătate:

Pe un an . . . 100 franci

Telefon
pentru oraș și interurban
Nr. 760.

REDACȚIA
și ADMINISTRAȚIA
Strada Zrinyi Nr. 1 a-

INSERTIUNILE
se primesc la administrația.
Mulțumite publice și Lo
deschis costă șirul 1 Gor.
Manuscrisurile nu se în-
napoiază.

ROMÂNUL

Despre state.

Dacă privim la evoluțiunea omenirii pe toată întinderea pământului, constatăm că armonia cea mare necesară atât de mult libertății, dreptății, iubirii de oameni și fericirii, în urma defectelor aranjamentelor statelor a fost aproape cu neputință. Conflictul mare al conștiinței omenirii a ieșit la iveală în războiul mondial. O lume nouă politică răsare ca un soare ce-și aruncă razele cu îngrozire asupra feței pământului, văpsită cu valuri de sânge omenesc. State s'au prăbușit pentru că dea naștere altor state mai viguroase, mai bine organizate, mai puternic constituite, mai concentrate într-o voință unitară elementară. Pe firmamentul politic sunt scrise cu litere de foc ideile naționalismului, democrației și dreptății sociale.

Ce sunt statele? și cari sunt cauzele cari determină pierirea unora și nașterea altor state ale căror atribuțiuni tot mai mult se înalță la ideea fericirii generale omenestii? Statele sunt modul de aplicare a legilor spirituale și materiale, în scopul civilizării și cultivării omenirii. În realitate însă statele au fost până acum după noțiunea lor organizarea forței, în loc să fie a spiritului, — au fost organizarea supunerii oarbe, în loc să fie organizarea armoniei pacifice, — au fost organizarea mecanismelor învechite, în loc să fie organizarea aspirațiilor națiunilor; — au fost desorganizarea forțelor sociale, în loc să fie solidaritatea tuturor conștiințelor.

În urma acestor defecte ale statelor, ordinea veche politică mondială trebuie să dea loc unei nouă ordine internaționale, care să întinerească omenirea întregă, prin delăturarea tuturor elementelor de disordine sufletească și spirituală, prin care se produc catastrofele nu numai ale statelor dar și ale națiunilor, ci și ale omenirii. Unde s'au arătat efectele sus amintite mai mult, acolo s'au produs mai mari catastrofe. Este semnificativ că aproape toate statele Europei prezintă semne de de soluțiune generală în urma imposibilității lor de a se renoui sufletește, spiritualmente, prin întinerirea sentimentelor generoase ale popoarelor. Statele cele mai multe din Europa suferă de boala cea mare a psihicului modern care se sbate între marile antiteză: ale virtuții și viciului, ale iubirii și urii, ale moralității și imoralității, ale adevărului și orbirei de sine, ale progresului și demoralizării, ale atracțiunii și repulsiunii.

Sbuciumările aceste gigantice au absorbit toate energiile statelor așa încât nu le-a mai rămas nimic, pentru munca cea mare pozitivă a fericirii obștești. Din contră în tot locul s'au produs în lăuntrul statelor ostilități fără sfârșit, — în cari s'au răsfrănit așa zicând toate forțele sociale, pentru că să se scalde într-o mare de sânge însăși ideea statului. Atât de mult s'au îndepărtat cele mai multe state europene dela destinul lor etic, încât astăzi Europa nu mai poate să țină în mână frânele conducerii destinului civilizațiunii omenestii, ci acele trebuie să treacă, în mâinile marelui democrației a Statelor-Unite, care încă se resimte de calamitățile universale produse

de anarhia politică europeană. Marea democrație a Statelor-Unite în urma tirăniei raporturilor politice a statelor europene, a trebuit să devină un loc de refugiu pentru toți emigranții europeni. Amenințată astfel, prin imigrările tot mai multe atât în ființa sa etnică, precum și în temelile libertăților sale neasemanate, a trebuit să ridice un veto puternic contra anarhiei, despotismului de rasă, autoritarismului, contra marazmului politic, cari împreună s'au conjurat contra evoluțiunii normale, în contra progresului general omenesc.

Conducătorii omenirii, să se trezească la conștiința necesității de substituție a concepțiunii învechite despre stat în urma căreia statul a devenit un carcer pentru cetățeni, și să substituie toate mecanismele de stat în cari nu este spirit național, nu este ideie de dreptate, nu este noțiune despre nemărginirea spiritului național. Idealurile politice omenestii nu se pot înlăptui, decât în state întemeiate pe legile firii, adevărate naționale. Statele naționale sunt îndrumate spre virtute, spre emancipare de supt depresionile materiale, va să zică îndrumate spre libertate, spre fericire, prin cooperarea tuturor voințelor în scopul de a se avânta la ordinea înaltă spirituală.

Războiul mondial, ca un cutremur de pământ, căruia nu pot rezista decât cele mai puternice edificii, a prăbușit detestabilele alcătuirii de stat, cum au fost Austro-Ungaria, Rusia, Turcia și Germania. Au rămas numai acele state în cari principiul național este adânc înrădăcinat, — în cari ideile dreptății, simțului de datorie, respectului și iubirii reciproce dintre oameni, spiritul sublim al lui Hristos, s'au păstrat în curățenia lor ideală.

Italia, Franța, România, Anglia, Spania și Statele-Unite numai au putut supraviețui ruinelor vechei ordine mondiale internaționale, pre care o reprezentau Rusia, Germania și Austro-Ungaria mai ales. Căci adevăr mare politic este clasicul adagiu: **Male imperando amittur imperium**: își pierde îndreptățirea stăpânirii cine stăpânește rău. Astfel și-au pierdut stăpânirea Ungurii, Muscalii, Nemții și Turcii.

Ce a fost stăpânirea ungurească? Ea a fost o combinațiune păcătoasă în scopul exploatării întregului stat în folosul dinastiei domnitoare și de către familiile aristocrate ungurești. În munca aceasta de rapacitate generală, li-a stat la dispoziție întregul aparat administrativ hoțesc al statului, administrațiunea comitatelor și a municipiilor.

S'au format astfel în Viena și în Budapesta două rezervoare, unde se aduna tot avutul cetățenilor. Persecutarea tuturor caracterelor integre, tuturor adevărilor politice și morale, sugrumarea tuturor conștiințelor necorupte, prigonirea gândirii și cuvântului liber, zdrobirea tuturor organizațiunilor politice cinstite, chinuirea și unde se putea, uciderea fiilor vrednici ai naționalităților, — iată modul de stăpânire al Ungurilor.

Cum au stăpânit Muscalii? Inchiderea tuturor granițelor acestui imperiu uriaș, pentru ca produsele gândirii, lumina și civilizațiunea, să nu poată pătrunde în întunecul din-

lăuntru. Schinjurile Polonilor, strivirea totală și îndobitocirea neamului românesc în Basarabia sunt în deobște cunoscute. Extirparea prin sabie și prin foame a nefericitelor orașe și sate din Caucaz și din Crimeea, împușcarea și spânzurarea în fiecare an alor mai puțin de 86.000 de cetățeni pentru crimele lor politice, deportarea în fiecare an alor sute de mii de condamnați politici împreună cu familiile lor în Siberia, săngeroasă persecuțiune a celor de credință catolică religioasă, continuile atentate, asasinarea spiritelor mari cari voiau a introduce în Rusia instituțiuni culturale, democratice și liberale, spionaj demonic, prigonirea oricărei mișcări culturale, a tuturor virtuților ceștinești și filozofice, numai pentru scopul ca despotismul asiatic să poată pururea stăpâni un popor mare de o sută șaptezeci și patru milioane suflete, — iată ce s'a întâmplat în Rusia țaristă.

Cum au stăpânit Germanii? Germanii chemați prin calitățile și așezarea lor geografică spre înjghebarea unei națiuni puternice au contribuit la ruina statelor și națiunilor prin viclenii, prin diplomație, prin războaie, demonic plămănite, și le-au constrâns la stare de vazalitate. Astfel și-au estins supremația de rasă, cotropind toată fericirea neamurilor, asupra Polonilor, asupra naționalităților din Austro-Ungaria asupra României, asupra Serbiei, asupra Turciei pentru că să facă un drum larg expansiunii de rasă, a cuceririi prin industrie și comerț, până sub zidurile Chinei. Astfel Germanii au subminat în mod conștient integritatea conștiinței omenestii, și fundamentul civilizațiunii: solidaritatea omenească în cultură, în libertate, egalitate și frățietate, cari sunt cele mai mari titluri de glorie ale ființii, ale sufletului omenesc.

Cum au stăpânit Turcii? Aceștia și-au făcut pašalicuri din toate provinciile cuprinse de ei. Sub false pretexte religioase și-au făurit titluri mincinoase de a stăpâni popoare creștine. Vedem din istorie, cu câtă cerbicie stăruiau în stăpânirea lor asupra Serbiei, Bulgariei, Macedoniei și Greciei, chiar cum fac Ungurii azi când cugetă că năzuințele lor de stăpânire exclusivă asupra altor naționalități, nu vor produce cel mai adânc resentiment, cel mai îndreptățit dispreț, și cea mai extremă rezistență din partea națiunilor române, slovace și sârbești. Astfel au nimicit Turcii toată cultura și civilizațiunea romano-elină din peninzula balcanică.

Și toate aceste întocmiri putrede au purtat spre rușinea omenirii numirea pompoasă de state. Iată pentru ce în ordinea cea nouă politică numirea de stat trebuie să fie o numire de cinste pentru omenire, de mândrie pentru cetățeni, de sentimente de solidaritate pentru om. Numirea de stat nu va fi o deviză goală, ci va fi ceea ce trebuie să fie după noțiunea sa, o asociere liberă a celor de un neam, va fi o continuă cooperare a unui organism unitar în mod desinteresat la evoluțiunea universală a omenirii, a cărei tendință este: stăpânirea spiritului, a moralității!

Dr. Cassiu Mariu.

Evenimentele zilei.

Foch cere Rinul ca graniță.

Berna. Ziarele de aici publică declarațiile lui Foch privitoare la încheierea păcii. Foch a spus:

Știu, că trebuie să facem o pace, care să fie în proporție cu mărimea învingerii noastre. Trebuie să fixăm atari condiții, ca să fim scutiți în viitor de un nou atac. Rinul este garanța păcii. N'avem intenția de-a ataca Germania și nu gândim să începem un nou războiu. Vrem să trăim în pace, dar oare avem deplină garanță, că în Germania nu se va ivi, peste câțiva ani, dorul de răzbunare?

Venizelos despre aspirațiile Grecilor.

Correspondentul din Paris al ziarului Times a avut o convorbire cu primul ministru al Greciei, Venizelos, care a arătat aspirațiile Grecilor în următoarele: Grecia aspiră la Epirul de Nord, o parte din Tracia, teritorii mai mari din Asia-mică cu Smirna și grupul de insule Dodekanos. Insulele acestea însă s'au promis Italiei și aceasta n'ar privi cu ochi bun, dacă Grecii s'ar întări pe litoralul de răsărit al Adriei. Venizelos — în schimbul insulelor Dodekanos — ar asigura Italianilor mână liberă în Albania.

Memorandul Maghiarilor către Francezi.

Az Est scrie: *Temps* anunță: Din isvor sigur primim informația, că din cercuri serioase și de autoritate maghiare s'a înaintat memoriu unui distins diplomat francez. În memoriu se fac cunoscute stările interne și externe ale Ungariei și recomandă ca sigura soluție în chestiile de litigiu între Maghiari și vecinii lor: începerea tratatelor cu reprezentanții țărilor, cari iau parte la lichidarea fostei monarhii. Tratatul acesta să fie condus de diplomația Ententei.

Conferința preliminară se va termina în câteva săptămâni.

Avanti scrie, că primul ministru Orlando a adus la cunoștința delegației partidului socialist, că pacea preliminară nu va ține mai mult decât două ori trei săptămâni.

Aspirațiile Polonilor.

Paris. Se anunță oficial: Președintele Statelor-Unite și primul ministru și ministrul de externe ai țărilor aliate și reprezentanții Japoniei au ținut în 28 două conferințe. Prima a ținut dela orele 11—1 a. m., a doua după amiazi dela orele 4—6. În ședința primă au fost ascultați delegații poloni, cari au arătat situația Poloniei și au prezentat aspirațiile Polonilor. După amiazi Kramarz și Benes, reprezentanții statului ceho-slovac și-au spus părerea în chestia teritoriului industrial al Sileziei, situat între Polonia și Boemia. Proxima ședință va fi mâine.

Slavii de sud cer Cilicia.

Slovenec publică în loc de frunte un articol, în care arată importanța mare a coloniilor pentru avântul unei țări. Din considerația aceasta pretinde, că Jugoslavia — ca moștenitoarea maritimă a fostei Austrii, care decenii de-a rândul a mijlocit contactul cu Levantul — să ceară la conferința de pace provincia din Asia-mică, care înainte de izbucnirea războiului se contemplantă a se da Austriei.

America nu se teme de invazie străină.

Reuter anunță: Șeful intendaturii, generalul Williams a declarat, că s'au reținut destule rezerve de arme și muniții ca să evite o eventuală invazie în Statele-Unite. El a pretins un credit de un milion dolari pentru transportarea munițiilor americane din Franța și o jumătate de milion dolari pentru nouă experiență cu tancurile.

Românii înaintează în valea Tisei.

Trupele românești continuă înaintarea dealungul cursului superior al Tisei. Le Trebușa au capturat un tren ucrainian cu două tunuri calibru 15.

Situația armatei germane orientale e foarte grea.

National Zeitung scrie, că situația în Prusia Orientală — după informațiile din loc competent — e foarte grea. În fața armatei a opta stau mai multe corpuri de armată rusești, iar în fața armatei a cincia stau vre-o 60 de mił. E și mai mare rău, că armata germană nu-i așa de tare, cum ar trebui să fie.

Continuă preluarea Banatului din partea Francezilor.

Colonelul *Boblet*, comandantul trupelor franceze de ocupație în Seghedin, a declarat că în Banat locul trupelor sârbești îl vor lua în timpul cel mai scurt trupele franceze.

În Jimboia, Caransebeș și Lugoj sunt deja trupe franceze.

Universitate ceho-slovacă în Pojon.

În adunarea națională din Praga, în legătură cu proiectul de lege despre înființarea Universității Masaryk în Brünn, delegatul N. Juriga a cerut înființarea unei universități ceho-slovace și la Pojon.

Cu Rusia nu se poate încheia pace.

Neue Fr. Presse are din Paris informația: Președintele Wilson, după desbaterile avute cu George Lloyd, ar fi redactat o notă, în care arată, că față de Rusia s'au epuizat toate mijloacele pașnice. Pentru aceea trupele ententei trebuie să rămână în Rusia și să formeze un cordon în jurul țării.

Străinii vor restitui despăgubirile primite.

Printr'un decret-lege au fost luate următoarele dispozițiuni:

Supușii statelor cu cari ne găsim în războiu cari vor fi primit în urma dispozițiilor inamicului despăgubiri pentru că au fost internați sau supuși la alte măsuri de siguranță de către autoritățile noastre, sunt obligați ca în termen de 30 zile dela publicarea decretului respectiv să declare și să depună sumele primite:

a) Cei cari au primit zece mij lei sau mai puțin să depună suma întreagă.

b) Cei cari au primit până la 30.000 lei inclusiv sunt dispensați de depunerea sumei, făcând numai declarația.

Declarațiile și depunerea sumelor se vor face în comunele rurale și în cele urbane nereședințe la percepțiile statului.

În cele urbane reședințe la Ad-țiile financiare, iar în București la Ad-ția financiară și la Casa de Depuneri.

Sunt obligați să facă declarații și acei cari drept despăgubiri au primit obiecte de orice fel. Cei cari vor face declarații neadevărate sau nu vor depune sumele, vor fi pedepsiți cu închisoarea până la 6 luni și cu amendă dela 500—10.000 lei și cu sequestrarea averei. Cei cari nu pot depune sumele vor arăta motivele.

Mișcare pentru readucerea lui Carol pe tron?

Bern. — Un ziar aduce știrea că generalul Borovievici ar fi plecat la Paris, având misiunea din partea cercurilor clericale din Croația, ca să câștige cercurile diplomatice pentru readucerea lui Carol pe tronul Austriei. Cercurile clericale croate urmăresc adică cu cel mai mare interes alegerile din Austria germană și în cauză dacă vor reuși să câștige majoritate partidul creștin-social, care e pentru restabilirea tronului Habsburgilor, Croația s'ar alipi la Austria. (?)

Conferința internațională a neutralilor.

Bern. — Se vestește că neutralii ar plăni ținerea unei conferințe internaționale la Berna, care se fie convocată pe jumătatea lui Februarie în chestia înființării legii popoarelor. Neutralii l-ar fi rugat pe delegatul francez Bourgeois, să intervină la conferința de pace, ca și neutralii să-și poată spune părerea lor privitor la înființarea legii popoarelor.

Chestiunea Muntenegrului.

Paris. Regele Muntenegrului a adresat un mesaj populației muntenegrene, în care o roagă să se oprească cu forța trupelor cari ar voi să ocupe țara și asigură populația că în curând va putea să se exprime în libertate asupra viitorului ei guvern.

Conferința de pace a aprobat în ședința sa de Mercuri conținutul acestui mesaj și a permis expediția ei prin radio-telegrafie.

Francezii în Lugoj.

De Luni începând lugojenii găduiesc între zidurile orașului lor trupe franceze, aparținătoare diviziei XI-a orientale franceze, care după cum aflăm va avea statutul major în Timișoara. Primele trupe franceze au intrat în oraș Luni înainte de amiază, primite fiind de public cu simpatie, iar grosul a sosit Marți. Un comitet aranjator s'a îngrijit de încuștinarea ofițerilor, cari au fost plasați în case particulare, mai ales la familiile românești. Colonelul fost domiciliat în casa din piață a dnei văd. Sidonia dr I. Major. După cum aflăm, în Lugoj sunt plasați cam 30 ofițeri cu 1000 soldați francezi. Tot Marți a trecut prin Lugoj un batalion francez spre Caransebeș. Se vorbește că și celelalte centre din Banat vor fi ocupate cât curând de trupe franceze. Prezentarea soldaților francezi pe stradă a fost salutată cu bucurie și se vor organiza serbări în onoarea lor.

Cu acest prilej de bucurie mult așteptată *Drapelul* a bineventat pe eroii Franței chipul următor:

Vive la France!

Soyez les bienvenus chez nous héros de la France généreuse qui en vous mettant a la défense de la civilisation périclitée par le barbarisme envahissant, assurez au monde la victoire du droit et de la liberté.

Ce peuple roumain qui pendant 18 siècles a souffert la tyrannie ennemie, comme sentinelle de latinité entre ces vallées ets montagnes, vous salue comme ses libérateurs.

Soyez les bienvenus chez nous et pendant votre séjour, consideres-vous parmi vos frères.

Trăiască Franța!

Bine-ți venit la noi eroi ai Franței glorioase, cari sârind întru apărarea civilizației și a libertății, ați asigurat lumii victoria dreptului și a libertății.

Poporul român, care în decurs de 18 secole a suferit tirania dușmană, ca sentinela latinității între aceste văi și plaiuri, vă salută ca pe eliberatorii săi.

Bine-ați venit la noi și în decursul pașii voastre considerați-vă ca frați între ei.

De ce arme se folosesc ziarele maghiare.

Ziarul Az Est și pe urma lui și celelalte ziare maghiare, umple coloanele cu cele mai fantastice știri despre pretinsele atrocități ale Românilor. Scrie adevărate grozăvii numai cu să-i agite pe Maghiari în contra noastră.

Ne-am obișnuit cu multe în cursul deceniilor din urmă și mai ales în cursul războiului; am avut parte de gingășiile politice maghiare și de cuvintele de dragoste frățescă a ziarelor maghiare, cari nu ne mai slăbiau din epitetele de Valahi sălbatici și alte multe. Am fost obișnuiți să spună despre noi toate lucrurile rele și vorbele de ocară. N'am fi crezut însă, ca ziarele maghiare să se coboare până la totala lipsă de simț bun, încât să se năpustească asupra unei armate regulate cu învinuiri de atrocități, cum face mai nou ziarul Az Est.

Peste câteva zile va urma desmintirea, cum astăzi în fabrica de minciună a ziarelor maghiare e la ordinea zilei. Dar ce se întâmplă cu ura afurisită care se seamănă în Maghiari împotriva a tot ce-i românesc? Aceasta nu trece, ci își sapă alyie tot mai adâncă în mintea și inima oamenilor. Și aceasta este ținta ziarelor maghiare, aceasta este, poate, cea din urmă armă de apărare.

Ca document neperitor al vremii dăm în întregime știrea următoare din Az Est nr. 26: sub titlul: Românii îi sărează pe răniții maghiari -- serie următoarele:

Despre atrocitățile săvârșite de trupele române de ocupație față de Maghiari și până aici am primit multe știri. Din deținere, înfometare, bătaie au parte consăngenii noștri maghiari de jos. Dar întrece orice închipuire omenească și aruncă lumina cea mai rușinoasă asupra culturii trupelor de ocupație, aceea ce trebuie să relatăm de data aceasta.

Direcția căilor ferate maghiare în Oradea-mare a primit, nu de mult, următoarea telegramă, fără iscălitură:

Poftim și hați dispoziții la moment, pe linia Oradea-mare-Cluj pe funcționarii dela căile ferate îi rănesc și le sărează rănilor.

Avizal telegrafic, deși părea de necrezut, — serie Az Est — a fost trimis îndată direcției căilor ferate din Arad, ca să înceapă, fără amânare, cercetare amănunțită, că să se constate ce s'a întâmplat pe linia numită.

Cercetarea direcțiunii a constatat lucruri îngrozitoare. S'a constatat, că între Ciucea și Poeni unei sentințele i-au tăiat bratul și piciorul, ranele le-au sărat lăsându-i ceasuri întregi să se sbată așa în chinurile cele mai mari. (Sublinierea ziarului). Pe altul l-au spânzurat cu capul în jos în closet, până când s'a înecat. La altă gară au omorât cu patul puștei pe un împiegat. În Bratea au tăiat carnea unui funcționar, au sărat rana, apoi au cusut-o, privind ceasuri întregi chinurile grozave ale omului nenorocit...

Dela găurile din Valea Jiului se raportează, că acolo — pe lângă bătaie — e la ordinea de zi punerea de sare pe rani. Pe mai mulți din împiegatii dela cale ferate, cari făceau grevă, i-au bănut, și când nici după aceasta n'au voit să lucreze, ori să se supuna comandantului român, au tăiat la mai mulți în carne vie și, cu înalte locuri, au pus sare pe rane și le-au cusut. S'a mai constatat, că au necinstit fetele și au siluit femeile.

Direcția căilor ferate a înaintat ministeriului datele cercetării, care — cu autorul legăturii de radiotelegrafie ce s'a infiripat mai nou — le va trimite conferenței de pace în Paris. Suntem siguri, dacă popoarele civilizate ale lumii vor lua cunoștință de cazurile acestea de atrocități, retorziunea nu va întârzia nici un minut.

Cu știrile acestea ziarul se ocupă și în loc de frunte, dovadă despre importanta mare și veracitatea ce le atribuie.

Așa scrie Az Est, Magyarország și ca mâne vor secunda în cor toate ziarele maghiare, cu dovadă de gradul lor de seriozitate.

Noi, cari niciodată nu ne-am temut de lumină, dăm publicității aceste știri, ca cei chemați să ia cunoștință de ele și să ia măsurile cuvenite față de calomniatori.

Iar publicul cetitor să întâmpine pe acești calomniatori răuvoitori cu disprețul, care-l merită.

Suntem siguri, că birourile de propagandă și de minciună vor continua mai departe pe calea începută. Ca mâne vor scrie, probabil, că Românii nu numai că pun sare pe ranele Maghiarilor, dar îi și mănâncă. Și ducă lor le face plăcere să aducă știri de atrocități iscodite, nouă nu ne strică, pentru că este vorba veche: cu minciuna prânzești, dar nu ajungi să și cinez.

Accasta trebuie să fie și soarta detractorilor noștri.

Fapte de laudă.

În 1916, în totul războiului năpraznic, când și noi intram în vultoare, drul I. Br. Bayne, din Washington, și-a lăsat situațiunea și familia și a plecat în Europa să aline, cât i-ar sta în putere, suferințele celor loviți deadreptul în țara noastră, trecând prin Rusia, pierzând în trecere prin aceea țară toate bagajele sale și deabia sosit la noi s'a pus la lucru.

I s'a incredințat direcțiunea unui pavilion la spitalul militar, pe care l-a condus până la ocuparea Capitalei de trupele dușmane. Ministrul țării sale îi propusese să-l ia cu dânsul la Iași, dar dr. Bayne a răspuns că nu-și poate părăsi răniții săi și a rămas în mijlocul nostru, împărtășindu-ne mizeriile și suferințele și el dușman acum al nemților, căci și America intrase în luptă.

Spitalul militar fiind ocupat de inamic, răniții d-ruului Bayne au fost evacuați la Institutul Surorilor de Caritate. L-am vizitat acolo în 1917 și am surprins o impresiune nestearsă de ce am văzut. Mă așteptam la un tablou de suferințe și de jale. În loc de aceasta am găsit pe d-ruul răsând și afabil în mijlocul bolnavilor săi, instalat în grădina pe iarbă. Un gramofon cânta arii românești. Răniții, în halatură de o curățenie exemplară, cu fețele vesele, jucau „șintar” sau povesteau din pătăniile războiului. D-ruul vorbea fiecăruia ca unui prieten, căci învățase românește ca să se înțeleagă cu dânsii și când îl priveau, ochii lor luceau de recunoștință. Uitaj că erau schilozii, că le lipseau o mână sau un picior, atât păreau de mulțumii și de încrezători în viitor, iar când i-am întrebat cum îi îngrijeste d-ruul, mi-a dat toți aceleași răspunsuri:

E tatăl nostru!

Pentru fiecare rănit distinsul chirurg inventase un aparat special, care să-i fie membrul bolnav în pozițiunea cea mai potrivită și mai puțin pricinuitoare de dureri, și aparatele acestea le construise el însuși. Am mai vizitat și alte spitale, dar în nici unul nu am avut impresiunea aceasta de prietenie dăioasă între medici și bolnavi și de neșosă afecțiune acestuia din urmă.

Când s'a evacuat spitalul Surorii de Caritate, d-ruul Bayne mi și-a considerat ca terminată misiunea, pe care singur și-o dăduse. Titosul exanematic băntuia cu furie, iar populația, dela sate murea din lipsă de ajutor. A plecat din propria sa inițiativă, ne trimis de nimeni, pe spesele sale, și a cucerat comunele, trăind în colibe și în bordeie în cari morții îngropați zăceau alături de muribunzi și de bolnavi; le-a dat medicamente, i-a îngrijit, expunându-și viața în toate clipele, scăpând viețile țărănilor noștri, cărora le lasă la plecare și cu ce să-și cumpere hrană, până la vindecarea completă, căci drul Bayne iubește pe țărânul român, care când el vedea striga: „Trăiește America” în auzul nemților.

După ce s'a stins epidemia, s'a gândit să plece acasă și a reușit să obțină un loc în faimosul tren

Foileton.

Două păsărele rătăcite

De Pierre Loti.

August 1914.

Într-o seară, într-una din găurile orașului S. intră un tren plin de refugiați. Bietii maritiri, coborau unul câte unul, încet, istoviți și neorientați, pe acest cheiu străin în care erau așteptați de prieteni. Aducând cu sine unele lucruri luate în fugă, urcară vagoanele fără să se întrebe unde îi vor duce, știau doar atât, că trebuia să fugă dinaintea grozăviei morții și-a focului, dinaintea a tot ce nu mai părea posibil pe pământul Europei, celace însă, iată, deodată, ca un fulger îi surprinse și se năpusti asupra țării lor ca un ultim torent de barbarie originală. Nu mai aveau nici casă nici masă, acești pierduți cari soseau ca niște resturi de-un vapor zdrobit de furtună și toți aveau privirile sperate și fața chinată. Între ei mulți copii, fete tinere, ai căror părinți s'au pierdut ori au căzut pradă focului blăstămat. Moșnegi, rămași fără sprijin în lume, fugiți fără să știe de ce anume, fiindcă nu mai țin mult la viață decât doar printr'un obscur instinct de conservare. Fața acestora nu mai exprima nimic, nici măcar

disperare, parcă n'ar mai avea nici suflet nici gândire.

Doi copii mici, doi băiețuși, pierduți în aceasta lamentabilă mulțime, se țineau strâns de mână, doi frațiori probabil, cei mai mare care n'avea de cât doar cinci ani protegia pe cel mai mic care părea să aibă trei. Nimeni nu-i reclama, nimeni nu-i cunoștea. Cum au înțeles ei, singuri fiind, că trebuie să urce în acest tren, dacă vor să scape cu viața? Erau bine îmbrăcați și purtau niște ciorapi călduroși de lână. Se putea presupune că erau de părinți modești dar ordonați. Fără îndoială erau copii vre-unuia din eroii căzuți pe câmpul de luptă, care în momentul morții de sigur au avut pentru ei gânduri sublime de tandrețe. Nici nu plângeau măcar, atât erau de sfârșiți de oboseală și somni; abea se țineau pe picioare.

Nu puteau nici măcar să răspundă la întrebările ce li se puneau, dar mai cu seamă nu voiau să se lase de mână. În sfârșit cel mai mare, ținând mereu strânsă mâna frățiorului său într'a lui, de frică să nu-l piardă, se trezi deodată în rolul său de protector ce era și străduindu-se zise către doamna ce se ocupa de ei:

„Doamnă” s'auzi o voce palidă, de jumătate adormită. „Doamnă, nu ne putem culca?” În momentul acesta, n'aveau altă dorință, totul ce puteau să aștepte dela mila omenească era: să-i culce. Li culcarea îndată, unul lângă altul bineînțeles,

și adormiră imediat ținându-se mereu de mână, și adormiră într-o clipă, adânciți amândoi de inconștientă liniștită a somnului copilăresc.

De mult odată, în marea Chinei, în timpul războiului, două mici păsăruici pierdute, două păsăruici miștitele sosiră nu știu cum pe bordul vaporului nostru în apartamentul admiralului. Toată ziua, fără ca cineva să fi voit să le facă vre-un rău, sburau dintr-o parte într'alta, agățându-se de tavan sau plantele verzi.

Noaptea, uitai de ele, când mă chemă admiralul. Era pentruca să mi-le arate, cu adâncă emoție, aceste două streine păsăruici, cari se culcaseră în dormitorul lui, pe-o sfoară de mătăasă înrinsă de-asupra patului. Aproape, de tot aproape una de alta, semănau cu două globurile de pene cari se contopeau aproape. Dormeau fără nici o frică, sigure de mila noastră...

Acești doi copilași, adormiți unul lângă altul, îmi reamintiră bietele păsărele rătăcite între oameni, în mijlocul mării Chinei. Era același somn nevinovat și aceiași încredere. O solicitare încă mult mai gingașă însă veghea somnul acestor copilași nenorociți, rătăciți între streini, de groaza morții.

Trad. Tutia Bogdan.

care a dus și pe d. Take Ionescu la Paris. Înainte de plecare, mi-a spus că se va întoarce la tratativele de pace, neîndoindu-se un moment de victoriile aliaților și de împlinirea aspirațiilor noastre. Majestatea Sa Regele l-a decorat cu „Steaua României în gradul de ofițer cu spede, prețuind deopotrivă eroismul și abnegațiunea sa cu acelea ale militarului pe câmpul de luptă.

Întors în patrie, ne-a făcut și acolo servicii recitificând informații eronate ale ziarelor americane transmise de corespondenții răuvoitori asupra țării noastre și făcând cunoscut concetățenilor săi victoriile dela Oituz, Mărăști și Mărăsești, despre cari nu se știa nimic în Statele-Unite.

D-rul Bayne s'a ținut de cuvânt. Abia sculat de pe boala provenită din ostenele de tot felul ce încercase, a plecat din nou cu misiunea americană care a venit la noi ca să împartă gratuit alimente, haine și încălțăminte populației sărace.

Am avut iarăși onoarea și plăcerea să strâng mâna, de astădată majorului dr. Bayne, care poartă cu mândrie pe uniformă sa „Steaua României”.

Către un asemenea om, noi românii avem o datorie mare de recunoștință și trebuie ca faptele sale să fie aduse la cunoștința tuturor. ...

(Universul.)

Dorințele Sârbiei.

Declarațiile dlui Pașici.

Delegatul Sârbiei la conferința de pace, Nicolae Pașici, într-o convorbire cu corespondentul din Paris al Agenției Havas, a făcut interesante declarații, din cari se întrevăd în liniiamente generale dorințele oficialității sârbești. Se știe că Pașici în calitate de prim-ministru al Sârbiei iscălise pretențiile României cuprinse în contractul încheiat în 1916 și în baza cărui România intrând în războiu a atras asupra sa ponderoasele forțe germane și bulgare, ușorând astfel situația critică de atunci de pe frontul dela Verdun și dând prin aceasta prilej de reculegere forțelor Ententei. D. Pașici, diplomat iscusit, dorește acum să se treacă la ordinea zilei peste marea importanță, ce a avut-o jertfirea de sine a României, nu numai asupra frontului francez, ci și mai mult asupra situației din Balcani.

Iată ce declarații a făcut d. Pașici: Sârbia dorește mai mult decât oricare alt stat realizarea ligei popoarelor, care să reguleze toate chestiile teritoriale în temeiul dorinței popoarelor, iar nu în baza cerințelor strategice, cum s'a făcut până acum.

Și în baza aceasta primul ministru, reprezentantul intereselor sârbești de sigur speră că va reuși a obține pentru viitoarea Mare Sârbie și teritoriul din Banat în care armata sârbească se și aranjase ca la ea acasă. Dar cum crede se mențină și pe mai departe pentru Sârbia Timocul curat românesc, primul ministru sârb, nu o spune.

Vorbind despre viitoarele hotare ale viitoarei Sârbiei, d. Pașici, recunoaște că în țările, cari fuseră în jug austriac, neamurile trăiesc atât de imbinat încât e foarte greu a trage granițe naționale. Politica austro-germană a fost, să crezee provincii cu populație împeștrată, pentru ca să facă imposibilă unirea națională. Privitor la chestia Banatului, d. Pașici crede că nu vor fi dificultăți din partea României. O parte a Banatului spune el — e curat sârbească, iar cealaltă curat românească. Iar o parte de tot mică e împeștrată din punct de vedere național.

Adecă d. Pașici ar dori ruperea în două a Banatului și de sigur că pentru aceasta va lupta și în Paris.

La conferința din Paris însă nu se vor face învoielii compromițătoare, ci se va calcula rece cu elementele realității. Banatul este al Românilor.

Și vor cădea toate considerațiile fără birtaș, adică fără asentimentul poporului român din Banat.

Câtă vreme, d. Pașici, ar dori deci ca României să nu i se recunoască o asigurare strategică a granițelor ei, pentru Sârbia însă el insistă pentru o corectură strategică față de Bulgaria, o corectură mică, spune el, pentru apărarea căii ferate Niș—Salonic, pentru cazul, când Bulgaria ar fi apucată iarăș de vre-un acces de furie și ar ataca fără să declare războiul, cum e obiceiul ei.

Italiei, care oerotise poporul sârbeșc, căutul furia teutonă silise acest popor să-și părăsească țara, primul ministru al Sârbiei îi impută un spirit agresiv.

Multe din pretențiunile Italianilor, spune d. Pașici, isvorăsc din considerații strategice, inerente spiritului vechiu de defensivă și ofensivă față de vecini. Acest spirit însă nu se va mai tolera, îndatăce liga popoarelor va fi fapt împlinit.

În sfârșit, primul ministru sârb, a vorbit despre proiectul unui canal care să lege Dunărea cu Vardarul, și prin aceasta Sârbia va avea o legătură directă cu Europa centrală, iar navigația pe Dunărea de jos ar pierde din importanța ei și multe conflicte internaționale se vor elimina pe calea aceasta.

Educația sufletelor

Un notabil francez, venit numai de câteva zile din Paris, vorbindu-ne de entuziasmul delirant ce a domnit acolo când s'a lăsat vestea capitulării Germaniei, ne descrie în chipul următor acest entuziasm:

— Era firesc ca, după mai bine de patru ani de jertfe și dureri din partea Franței și de barbarii din partea vrăjmașului, populația Parisului să guste deliciul victoriei și triumful armelor prin strivirea Germaniei. Dar în bucuria acestei populații, în entuziasmul ei delirant era ceva demn, ceva solemn, care ar fi impus respect chiar vrăjmașilor Franței, dacă ar fi fost de față. Era bucuria unui popor conștient că trebuie să obție această satisfacție, oricât de târziu ar veni ea, și nu al unor masse surprinse de rezultatul obținut.

Nu ne-am mirat de loc de aceste afirmațiuni, fiindcă ne a fost dat să cunoaștem de aproape sufletul nobil care călăuzeste pe acest popor. Din vremuri îndelungate, noi Românii ne-am adăpat sufletul din izvorul de bogății intelectuale și sufletești ale poporului francez, iar acum în urmă fiind de bună voie tovarășe soartei Franței, multă vreme în ceasuri de restricte, iar acum la victoria finală ce a încununat opera noastră comună, — și atunci am jertfit tot fără părere de rău alături de o așa aliată, și acum trebuie să ne mândrim că am știut alături de cine mergem.

Popoarele ce se trag dintr'o rasă curată, adică acela care poartă cu ele o noblete moștenită dela coborătorii lor, se disting prin asta de neamurile ce au o obârșie sălbatică, că în sufletele lor nu se poate încuibă ura și vrăjmașia, și că sentimentul generozității coplesese într'ânsele germenul urit al răzbunării.

Dupăce patru ani dearându-l teutonul crot-pitor a pustiit o regiune frumoasă a Franței, iar prin uneltele sale distrugătoare de războiu a lăsat jalea în capitala ei și pe unde își putea întinde acțiunea sa răufăcătoare, în ziua în care soldatul francez a pășit victorios pe pământul ținut de germani, simțământul răzbunării ce coboară pe om, nu s'a răscolit într'ânsul, ci și-a adus aminte numai că are de împlinit o datorie față de patria sa, și a rămas ceea ce este: om și francez.

Și fiindcă un fiu al Franței ne-a vorbit cu o legitimă mândrie despre generozitatea poporului francez față de vrăjmașul său firesc, nu putem să nu ne gândim la apropierea sufletească dintre poporul francez și cel român.

Doi ani dearându-l hoardele germane au pustiit o parte din țara noastră, au jefuit populația românească din palate până în bordeie, ne-au sleit bunurile și ne-au impus o

mai neînchipuite pedepse numai fiindcă n'am voit să stăm alături de ei în războiul ce s'a declanșat împotriva civilizației. Și în ziua revanșei, când hordele năvălitoare au fost prefăcute dintr'o zi într'alta într'o turmă de animale dusă din urmă de soldatul român, răzbunarea din noi a tăcut, cel mult s'a prefăcut în simțământ de scârbă, și am rămas ceea ce suntem: oameni și români.

Oricât ar voi popoarele nepregătite sufletește să se înalte la culmile civilizației unde s'au ridicat neamurile ce au o obârșie nobilă, în calea lor stă o piedecă: educația sufletelor.

Această educație a sufletului i-a lipsit Germaniei și tuturor neamurilor de acelaș chip și asemănare ce au stat alături cu ea în acest război, și din cauza asta a putut concepe ideea înfrângerii întregii lumi civilizate, și tot din cauza asta a căzut zdrobită prin propriile ei arme.

(Universul.)

Oficiale.

DECRET Nr. I.

despre funcționarea în mod provizoriu a serviciilor publice, aplicarea legilor, despre funcționari și întrebuințarea limbilor.

Consiliul Dirigent al Transilvaniei, Banatului și părților românești din Ungaria, a declarat și decretază:

Art. 1. Legile, ordonanțele, regulamentele și statutele legale de mai înainte, emanate înainte de 18 Octombrie nou 1918, rămân în interesul ordinii publice și pentru a asigura continuitatea de drept, până la alta dispoziție, în vigoare în mod provizoriu, cu excepțiunile cuprinse în acest decret, cum și în alte decrete, ce se vor da.

Art. 2. Toți funcționarii numiți, sau aleși, de orice categorie, rămân în funcțiile lor.

Din considerații de serviciu și îndeosebi din punct de vedere al liniștei publice însă, oricare funcționar, (judecător, notar public) poate fi pus în disponibilitate, eventual pensionat din oficiu. Privitor la permutare și pensionare, vor urma dispoziții speciale.

Se scot din vigoare dispozițiile, conform cărora judecătorii și notarii publici nu pot fi transferați fără consimțământul lor. Deasemenea sa desființază dreptul de supraveghere al președinților de tabla și al prim-procurorilor. Acest drept îl va exercita până la alte dispoziții seful resortului de justiție.

Funcționarii cari în timpul războiului s'au făcut vinovați de fapte cari sunt: infracțiuni ale normelor penale, disciplinare, s'au expus disprețului public, sau care sunt în contra intereselor poporului, vor fi urmăriți după normele de procedură criminală sau disciplinara.

Art. 3. Limba oficială în serviciile publice este limba română.

Privitor la întrebuințarea limbii celorlalte națiuni conlocuitoare, până la regularea definitivă prin lege, se vor aplica dispozițiile de naționalitate, art. XLIV din 1868, cu deosebirea, că în locul limbii maghiare este a se înțelege în tot locul limba română. Dispozițiile acestei legi vor fi aplicate în mod loial și până la alta dispoziție astfel, ca în acele comitate, în care națiunile conlocuitoare fac a cincea parte din populațiune, să se realizeze principiul, ca fiecare să fie administrat și judecat în limba sa proprie.

Art. 4. În școlile comunale, confesionale, fundationale, particulare, limba instrucției o determină susținătorul școlii.

În școlile primare de stat, instrucția se face în limba majorității populațiunii din comună, iar pentru minorități cari dau un număr de elevi suficient pentru a ocupa cel puțin o putere didactică, se vor înființa clase paralele, cu limba de propunere a respectivei minorități.

În școlile secundare de stat instrucția se va face în limba majorității populațiunii din comitate (judet).

În învățământul superior se va întrebuința limba majorității populațiunii din regiunea respectivă.

Art. 5. Numele de localități se întrebuințează în limba respectivă a fiecărei națiuni, Legea de

spre numirile de localități, art. IV din 1898. se scoate din vigoare.

Numele de familie se vor respecta, scriindu-se cu ortografia limbei respective.

Art. 6. Cu ducerea la îndeplinire a celor cuprinse în acest decret se încredințează președintele Consiliului.

Sibiu, la 24 Ianuarie st. n. 1919.

Iuliu Maniu,
Președintele Consiliului.

DECRET Nr. II.

despre funcționarea în mod provizoriu a serviciilor publice administrative.

Consiliul dirigent al Transilvaniei, Banatului și părților românești din Ungaria a decretat și decrețează:

Art. 1. Fiecare municipiu (comitat, oraș municipal) va avea în frunte un prefect cu atribuțiunile comitetului suprem din legile existente.

Celalți funcționari ai municipiilor, aleși sau numiți, rămân cu atribuțiunile normale în aceleași legi.

Legea despre municipii, art. XXI din 1886, împreună cu toate ordonanțele, regulamentele și statutele de aplicare, rămâne în vigoare în mod provizoriu, cu excepțiunile din articolele următoare.

Art. 2. Comunele (comune mari și mici, orașe cu consiliu, orașe libere regești) vor funcționa conform art. XXII din 1886, care rămâne în vigoare împreună cu ordonanțele, regulamentele și statutele de aplicare, cu excepțiunile din articolele următoare:

Art. 3. În procedura disciplinară în contra funcționarilor din administrația municipală se vor aplica normele cuprinse în art. de lege XXIII 1886, cu excepțiunile din articolele următoare.

Art. 4. Până ce dreptul de alegător pentru municipii și comune va fi normat pe baza sufragiului universal, egal, secret, cu votarea pe comune, — actualele adunări municipale și reprezentanțele comunale, constituite pe baza dreptului vechiu electoral, se declară de dizolvate.

Art. 5. Până la alegerea adunării municipale pe baza noului drept electoral, atribuțiunile adunării municipale, prevăzute în § 47 lit. a—f. h. l. m. q. art. de lege XXI din 1886, vor fi rezolvate de prefect și aprobate de șeful resortului de interne, atribuțiunile prevăzute în același § lit. g. i. k. vor fi rezolvate de șeful resortului de interne la propunerea prefectului.

Membrii aleși până acuma de adunarea municipală în comisiunile speciale de administrație (comitetul administrativ, comisiunea de reclamații în faceri de dare, etc.) vor fi numiți până la întrunirea noilor adunări municipale din partea prefectului.

Șeful resortului de interne numește, la propunerea prefectului, și pe funcționarii înșirați în § 80 al art. de lege XXI din 1886, afară de scriitori și membrii personalului ajutător și manipulant, pe cari îi numește prefectul. Asemenea va numi prefectul și pe funcționarii înșirați în § 81 ai aceleiași legi.

Art. 6. Comitetul administrativ, constituit prin art. de lege VI din 1876, va funcționa conform normelor existente. Membrii aleși până acum de adunarea municipală vor fi numiți de prefect.

Art. 7. Se scot din vigoare § 22 și 51 din art. de lege XXI din 1886, alineat 4 a §-lui 32 și § 58 din art. de lege XXII din 1886, împreună cu toate dispozițiunile în referință cu aceste norme.

În viitor toți membrii adunării municipale și ai corpului reprezentativ comunal vor fi aleși.

Alegeri pe baza art. de lege XXI și XXII din 1886 nu se vor putea face.

Art. 8. Până la convocarea corpului reprezentativ comunal, ales pe baza noului drept electoral, atribuțiunile lui le prevede primăria în comunele mari și mici, consiliul (senatul) în orașele cu consiliu (§ 63 art. XXII din 1886), pe lângă aprobarea prefectului, iar pe funcționarii îi numește prefectul.

Membrii aleși până acum de corpul reprezentativ comunal în comisiunile speciale de administrație vor fi numiți, până la întrunirea noului corp reprezentativ, din partea prefectului.

Art. 9. La numirea, respective înlocuirea, funcționarilor administrativi se vor observa normele

legii de calificare depuse în art. I. din 1883, cum și dispozițiunile referitoare la- întrebuintarea limbilor.

Ca funcționari noi pot fi numiți numai acei candidați, cari cunosc în vorbă și în scris limba oficială a serviciilor publice și a popoarelor din circumscripția respectivă, iar actualii funcționari sunt datori, ca în termen de un an să-și însușească a-cele limbi în vorbă și în scris.

La funcțiunile administrative înșirate în clasa IX—XI de salar pot fi numiți și candidați cari au calificarea normală în art. de lege XX din 1900 și un serviciu în administrație, după câștigarea a-celeiași calificări, de 5 ani.

Art. 10. Normele cuprinse în acest decret intră în putere în ziua publicării în „Gazeta oficială”.

Cu ducerea la îndeplinire a acestui decret se încredințează șeful resortului de interne.

Sibiu, 24 Ianuarie n. 1919.

Iuliu Maniu,
Președinte Consiliului.

„Gânduri și Icoane din vremea războiului”

— O nouă carte a reginei Maria. —

„Gândurile au aripi” — zice regina Maria în introducerea lucrării sale. „Ele zboară în lume fără să fie văzute, ducând ou dânselor puțința binelui și a răului”. Nimic mai adevărat și puțin adevărat mai adânci decât acesta, pe care-l întâlnești de cum deschizi cartea, — această tristă și mîmănită carte care e adunarea la olaltă a unei mulțimi de vise și dureri mistuitoare a unui suflet de două ori în doliu...

Pe fondul tragic al „refugiului” din mijlocul paturilor de spitale și al convoiurilor fără de popas prin noroaiile celei mai triste toamne, în cadrul lugubru al miilor de tifoci cari se sting cu ochii sticloși și al sfinților eroi anonimi cari mor pe toate drumurile, mama pribeagă căreia i-a murit copilășul de curând, își plânge doliul Ei și-al fării.

Se oprește în multe locuri, și plânge peste tot, uitând în urmă propria-i durere, copleșită de nesfârșitul amar al multilor dimprejuru-i. Dar, câtă ușurare, câtă înălțare în acest plâns, care știe că „ceasul cel mai întunecos e ceasul dimineața răsăritului!” Fericită structură sufletească și generoasă fire, care văzând împede necesitatea durerii — necesitate cu atât mai de neînălțurat cu cât e mai copleșitoare durerea, — se pierde, se cufundă, în ea ca într-o apă care spală, care mîntuie!

Marile dureri relevează marile personalități. În această mică evanghelie de vise duioase și de dureri adânci, care e cartea reginei în doliu, plâng toate mamele și, printre lacrimi, într-o privire stăpănită, increzută și aproape surzătoare, câtă către viitor toate sufletele românești.

*

Scriitoarea, artista de rasă care este regina Maria, s'a găsit pe sine. Exotica autoare a „Visătorului de vise” și a lui „Ilderim”, sacrificând pe altarul durerilor de toate zilele, se arată ochilor noștri surprinși ca cea mai cinstită înfiortă inimă de femeie obidită.

Nu putem să vedem, în ceastă coborâre, altceva decât o înălțare.

În 1914, în prima Sa lucrare, — o fantasmă, cum singură o întitulează, — creind figura impresionată a lui Eric Gurdian, regina Maria pune ca motto „Visătorului de vise” următoarele cuvinte: „Puterea celui tare stă în măreția ființei sale, nu în mâna sa mai vânjoasă...”

În anul următor, „Ilderim” — poveste în umbră și lumină, — are ca motto, dedicat Moștenitorului Tronului României: „căci aceasta trebuie să-ți spui. Cîntea mai mult prețuiește, decât

juvaie și pietre nestimate...”. Aci îl vedem răsărind, cu cele mai rafinate mijloace arhitecturale, pe Sir Ivor Mac-Duach... îl vedem trăind. îl vedem „adânc cufundat în gânduri; își ținea calul a lene și cutele drepte și negre ale mantiei lui atârna de amândouă părțile calului, ca aripile unei lebede rânite în vânătoare... își ridicase coiful de pe frunte și zorile dimineții luminau chipul frumos... Copitele calului său de războiu, mare și negru striveau mănunchiurile de flori cu miros de miere...”

Iată însă îndrăzneța-I imaginațiune creatoare reținută locului de un act care e și cel mai mare și cel mai trist, din viața nu a unui individ, ci a unui întreg neam. Adânca-I pătrundere a lucrurilor O făcu să înțeleagă, — într-o vreme în care numai moartea se vedea — că din acele morți se plămădeu, vieți vinoase. Dar simțirea, inima aceasta O ridicară mult mai sus decât unde O ridicase fecunda imaginație.

Da, fata singurei fiice a puternicului Tar Alexandru al II-lea „a cărei curte era, fără îndoială una din cele mai strălucite curți din Europa”, această mlădiță a unui neam de oameni „născuți și crescuți ca să fie Cărmucitori și Domni și cari credeau în dreptul lor de a fi stăpâni lumii” scrise în anii 1916—1919 pagini în cari plângeau doar sufletul unei femei adânc îndurerate. Plânge în ele mama care și-a îngropat de curând micul fiu plâpând și nevinovat, femeia care plecând în pribegie n'a avut drept să lase să i-se vadă lacrimile, plânge îngrijitoarea de bolnavi care, în mijlocul atâtor muribunzi, — spre uimirea tuturor cari au văzut-O, a înfruntat moartea de mii de ori și a gonit-o, mângâind luminos, suflete cari se stingeau, fericind delirurile atâtor sfinți cari dorm fără de cruce, departe...

Fiica împăratului puternic plânge și mângâie cu mâna ei chipurile aspre ale plugarilor cari sângerău pentru țară...

Ah! Nobilă Doamnă, noi nu uităm cât de fericiti fura, în cele din urmă, și Eric Gurdian și Sir Ivor, — cei născuți din regeasca Ta închipire, — cum nu vom uita niciodată cât de amar s'a sbuciumat regalul dar omenescul Tău suflet în ceasul de grea încercare...

Puțini vor fi acei cari, citindu-ți comoara de nezdruincate iubiri, nu vor plânge, — dar nu va fi unul care să nu le binecuvinteze.

(U—D)

M. Negru.

Redeschiderea atelierului de țesături și cusături românești dela Orăștie.

Aduc la cunoștința publicului nostru, că Atelierul susnumit, întreținut de „Reunirea femeilor române din comitatul Hunedoarei” și-a reinceput lucrările.

În urma multor recercări pentru costume și bluze românești observ, că acele se primesc spre confecționare deocamdată numai dacă se dă materialul trebuitor epuizându-se rezervele de cari dispunea Atelierul și lipsind momentan posibilitatea de a putea comanda.

Se dau spre folosință la petreceri costume complete de călușeri, porturi de pădureancă, Tulgheș și Orăștie, trebuind însă în persoană preluate și readuse în urma comunicației anevoioase.

Se primesc și diferite lucrări țesute, ca garnituri de masă, ștergare, călmar, cursoare covoare, dacă aduc tortul de in, cânepă, bumbac sau lână.

Elena Hossu-Longin,
presidentă.

INFORMAȚIUNI.

Adresa Reuniunii femeilor române din com. Hunedoarei, către regina Maria.

Măria Ta!

Viers mai dulce și mai sfânt n'a pătruns încă la inima copiilor, nici a făcut să tresalte sufletele, ca viersul sublim și totodată eroic al noastre Regine, când a zis: „Acuma atâția sunt copiii mei!”

Lacrimi de bucurie am vărsat noi toți, cari până mai ieri, eram fiii unui neam desmoștenit de drepturile istorice.

Da, eram orfani, însă milostiva providență, ni-a redat părinții.

Cel mai mare român: Regele Ferdinand, a încins spada și în fruntea vitezei Lui oștiri, a pornit spre desrobirea Ardealului, vechiul leagăn al întregului românism. Iar Măria Ta, Augusta Lui soție, cu sufletul de foc, ai insuflat curaj în inimile istovite ale ostașilor, îmbărbătându-i la luptă pentru frați! Astfel ai înviat iarăși, gloriosul tip al numei lui Ștefan cel Mare din vechile cronice ale țării.

Poporul Te numește acolo mama orfanilor și al văduvelor cernite, iar la noi, cari până ieri, ne numiam români de dincoace, în vremurile de restricte al trecutului apropiat, glasul de mângâiere a Măriei Tale, s'a auzit „Dela Nistru până la Tisa”, — acest glas, ni-a dat putere a persevera cu neclintită încredere în clasul de izbândă care acuma a sosit.

Din momentul intrării vitezei armate române în orașul nostru Deva, care zace la poalele mui străvechi cetăți dacice ale cărei ziduri înegrite vor fi tresărind de bucurie, când după atâta amar de veacuri, acum întâia dată au auzit iarăși sunetul fanfarelor române: cu acest prilej, fie deci permis și „Reuniunii femeilor române din comitatul Hunedoarei”, a-și aduce priosul său de omagiu și devotament Reginei noastre consacrate de Dumnezeu.

Deoarece Reuniunea aceasta a fost înființată anume, pentru promovarea lucrărilor țărâncei române, iar Măria Ta, ești devărsită înțeleghătoare și ocrotitoare a țărâncei, care prin furca, războiul și acul, dar mai presus prin plămuiturile-i proprii în ale industriei de casă, a pus lumea în umire. Tot prin graiul și tradițiile acestei țărânce ajunge-Vei Măria Ta, a fi Cosinzeana din poveștile ei, trâl-Vei în cântecele viitoare ale neamului, da trâl-Vei pe veci o! Regină iubită, în sufletele noastre a femeilor române de pretutindeni.

Trăiască Regina Maria! Trăiască Regele! Trăiască România-Mare!

Deva, la 16/29 Decembrie, 1918.

Reuniunea femeilor române din comitatul Hunedoarei.

Dionisiu Ardelean, secretar. Elena Pop Hossu-Longin, prezintă.

Prefecții români în Ardeal. Consiliul Dirigent a numit de prefecți (cu atribuțiunile comitetului suprem din legile existente): în județul Făgăraș pe d. Dr. Octavian Vasu, în județul Hunedoara pe d. Dr. Toma Vasinca, în județul Turda-Arieș pe d. Dr. Zosim Chirtop, în județul Alba-Inferioară pe d. Dr. Ioan Popu, în județul Bistrița-Năsăud pe d. Dr. Gavriil Tripon, în județul Solnoc-Dobâca pe d. Dr. Teodor Mihali, în județul Sibiu pe d. Dr. Nicolae Comșa, în județul Târnava-mică pe d. Dr. Marcian Căluțiu, în județul Târnava-mare pe d. Dr. Dionisiu Roman, în județul Murăș-Turda și în orașul cu drept municipal Târgul-Murășului pe d. Dr. Ioan Vescan, în județul Cojocna pe d. Dr. Simeon Tămaș, în orașul cu drept municipal Cluj pe d. Dr. Valentin Poruțiu și în județul Brașov pe d. Dr. George Baiulescu.

*

Consiliul Dirigent, având în vedere continuarea neturburată a lucrărilor, a încredințat în mod provizor cu conducerea agendelor prezidiale ale „Universității săsești” și ale celor „sapte județe” pe d. Friedrich Walbaum, fostul comite suprem al comitatului Sibiu și totodată fost prezident al „Universității săsești”.

Anul nou în Cluj. Tinerimea universitară română din Cluj a aranjat în preseara de anul nou sub conducerea prezidentului societății ei: dr. Emil Dandea un concert împreună cu dans, în favorul văduvelor și orfanilor de război; patronii convenirei au fost d.ii generali Neculcea și Ghirescu, comandanții trupelor române din Cluj.

Reușita a fost peste așteptare, încă și depărtatul Sălagiu a răspuns la chemarea Clujului românesc. A aplaudat mult și distinsul public și corpul ofiteresc d.ilor Veturia dr. Pop și Virginia dr. Bașiota, d.șoarei A. Papp, dlui Vasile C. Papp, cari toți au fost la culmea chemării lor, Totașa d. Karol Kolár, excelentul violinist ceh, care încă a binevoit a-și oferi concursul. La apariția bicolorului Boemie s'au făcut ovații frenetice modelului popoarelor mici: poporul ceh. La dansul ce s'a încins după concert a domnit voc bună și animație, cum numai de când e armata română aici întâlnim la noi și care a durat până în zori de zi.

La miezul nopții d. general Neculcea a urat An nou fericit M. S. Regelui, Reginei și înaltei familii regale și si-a exprimat prezidentului deplina sa multumire față de tinerime, a cărei e viitorul.

Concertul a avut de rezultat 3505 cor., 90 fil. venit curat în favorul văduvelor și orfanilor.

Au binevoit a suprașolvi următorii: Comandamentul diviziei VII 360 cor., Paul Kiem 500 cor.,

Victor Ilies 100 cor., dr. Ioan Giurgiu 60 cor., dr. Dionisie Pop, dr. O. Roșu, dr. Aurel Isac câte 50 cor., maj. Nemes 40 cor., dr. S. Tămaș 30 cor., dr. E. Hatiegan, Iuliu Florea, S. Nemes, P. Barițiu câte 20 cor., Clem. Dragomir 15 cor., d.șoara Ciuta și d.șoara Melani, Carșai, apoi dr. E. Dandea, Gavril Florian, Simion Pop, Lad. Pap, Alex. Dragomir, Aurel Pop și Epaminonda Rus câte 10 cor., Raveca Matei 4 cor.

Toți artiștii au dat concursul lor fără remunerație, numai de dragul cauzei. - *Coresp.*

Inc'odată se repețese grozăviile peste cari au trecut satele din sudul Bihorului. Doar vestea așa ne vine, că deja au mers trupe maghiare roșii pe linia Beiușului pentru a lua ordinea și siguranța în sudul Bihorului. S'au coborât la fiecare gară... Rău desul și mai rău nu se poate. Ce lipsă au de aceasta? Cine îi provoacă, cine le dă anză ca să meargă să facă ordine în comunele atât de măcinate și de pasnice ale Bihorului?

Au mai fost odată... Au fost, și cine numai i-a văzut va simți cât va trăi că a avut fericirea de a se întâlni cu ele. Și atunci au venit să facă ordine... Au făcut, cu rezultat triumfător pentru locotenentul Jónás și suita sa. Grozăviile comise de trupa lui Jónás începând din 8 Nov. 1918 până în 14 Nov. nu se cunoșc în marea publicitate. Ar fi bine să se cunoască. S'au făcut procese verbale, dar numai atât.

Au venit de au făcut ordine... Au venit cu 45 soldați recrutați de pe străzile Orăzii-mari pe lângă o soldă de 30 cor. la zi, cu 2 mitraliere și o grămadă de arme. Tocmai în 10 Nov. în valea Băiții s'au format consiliile și gardele române cu o voce și plăcere, care numai acela o poate simți, care se ușurează de o povară grea. Le-a fost permis și lor să spună odată ce-i doare pe suflet măcar unul altuia cu glas tare, crezând că nu vor fi mai mult la spatele lor faimosii împănați din Băița.

S'au format gardele, au păzit ordinea, dar numai jumătate zi, dela amiază până seara la 6 ore, când au sosit cu 9 trăsuri din Luncă trupa lui Jónás. Lucrul prim al lor a fost să cizeze în casa fostului primar din Câmpanii de sus iar după cină să aducă elementele de disordine. Au adus cu patul puștii 5 oameni, între cari unul a fost singurul inteligent de pe apele acelea, care a format gardele și consiliile; și pe el l-au pus între criminali. 5 oameni au fost tratați cum nu se poate mai rău. Despre odihna lor martori sunt păreții pivniței primarului și gardiștii dezarmați. Pentru întreaga comună noapte fără somn, pentru mame vaete și plângeri pentru fii suspinuri adânci de durere pentru plaga ce a năpăstuit comuna. După 9 ore, au mers la Băița, unde au făcut ispravă pe deplin. În Băița se coboară Moții ca de acolo să pornească la țară. Acesta, spun ei, este culbul de hoți. Au și tratat cu ei întocmai ca și cu niște hoți primejdioși.

Când s'au dus, au lăsat ordin ca cei arestați să fie păziți bine, pentru că în ziua următoare, Luni, vor fi împușcați necondiționat. S'au și ținut de cuvânt. În ziua următoare din Băița au mers la Sighiștel unde un pretins român i-a primit și hrănit, și unde au adunat oameni pentru a-i bate și chinul. Pe feciorii cari l-au servit la masă i-au luat

cu ei, și afară din comună le-au dat ordin să îngunchieze, iar mașinei de pușcat i-au dat foc și i-a doborât imediat.

Seara au sosit la Câmpanii. Tocmai înaintea casei primarului s'au întâlnit cu Jónás, care conducea alți 45 soldați. Era să se bată.

Lucrul prim ce-a fost, a fost ca să scoată pe cei arestați și să-i ducă cu sine. Pentru inteligent fruntașii comunelor s'au întrepus, au pretins cercetare și eliberare. Cu mare greu a fost eliberat provizor. Altul deasemenea. Iar cei trei au fost împușcați. În drum au intrat într-o casă unde era lumină. Adecă era priveghere. De acolo la insinuarea notarului Petru Morna au luat tata alor 5 copii și l-au dus cu ei ca și pe el să-l impuste. Și l-au împușcat.

Dar nu numai atât. În comună au desarmat gardiștii, i-a bătut cum nu se poate mai cumplit, au intrat câte-și trei în fiecare casă din care pe bărbat l-au scos în bătai, l-au legat și pus în trăsură, ca să-l ducă la Luncă până în ziua următoare. De acolo au scăpat cu 25 bete soldă. Aceste toate sunt fapte constatate și dovedite. Le-am notat ca să atrag atenția celor competenți, ca să se silască ca să nu se mai repetească măcelul ce a mai fost.

Sirius.

† **Bubi Bușița.** A murit unica speranță și mângâiere, ce a rămas pe lumea asta pentru Ioan Bușița, prof. la liceul din Beiuș.

Dacă cineva a avut dureri și sărbători nefericite în vremurile mari de prefaceri, el le-a avut.

În mijlocul reculegerii sale sufletești, când iarăși se vedea între coriștii săi și în fruntea corului reuniunii de cântări, pentru care își puna toată căldura inimii sale, iată vine lovitura cea mai groază, dintre câte a îndurat, îi moare copilul drag și scump, elev de clasa a V-a.

Băiatul era de o inteligență rară, avea talent de artist și sub îngrijirea tatălui său făcea frumoase progrese la muzică și cântare.

Tatăl și fiul erau nedespărțiți, ca doi prietini sinceri. Împreună erau pururea în timpul liber. Îi vedea făcând excursiuni în regiunile frumoase ale Bihorului, și băiatul creștea admirând natura și iubind frumosul.

Era un spirit observator. Toată aceasta romanță se risipește în 4 zile. Gripa spaniolă îi răpește viața și lui Bubi Bușița, și el pleacă de pe aceste țărâniuri la prietenul său Paul Papp, un geniu de care nu s'a mai pomenit la gimnaziul nostru.

Doi prietini, doi tovarăși, două mari speranțe, cari ne-au umplut ochii de lacrimi s'au dus din mijlocul nostru.

Și s'au perindat la catafalcul lui prietenii, cunoscuții și întreg orașul.

La înmormântare a cântat corul Reuniunii sub conducerea profesorului Hubic. Și n'a fost om cine să nu lăcrimeze.

Pe costiu erau așezate mai multe cumuni de flori, dintre cari una a Reuniunii de cântări, ai cărui corist a fost și răposatul.

Și tricolorul românesc i-a dat sărutul din urmă, îmbrățișându-i osâmintele reci!

În cimiterul din deal, unde soarele pururea își resfrânge razele sale, se odihnește un suflet nobil!

Odihnească în pace!

Colectă. (Continuare). *Colecta din Târnova:* Ioan Crainic 25 cor. Atanasiu Rațiu, Ana Ignața, Titus Vuculescu, Ioan Rusanda, G. Tortan câte 20 cor. At. Moțiu 12 cor. Moise Chirilă, S. Neamți, I. Mecheș, T. Mecheș, M. Rațiu, N. Grada, N. Neamtu, P. Rațiu, Iov. Moțiu, P. Rațiu, Pavel Pribac, T. Crișan, I. Rațiu, P. Farcaș, T. Dragan, M. Ignața, I. Neamț, Vas. Stepan, Tod. Stepan, Vas. Farcaș, G. Farcaș, Dim. Cociuba, N. Stefan, G. Pribac, P. Ignața, G. Ignața, S. Neamț, Iov. Ignața, T. Truț, N. Tortan, G. Tortan, Florea Neamț câte 10 cor. I. Oncian, I. Truțiu, G. Borza, N. Ignișca, P. Grada, câte 8 cor. Iacob Rusanda, St. Ignișca, I. Rațiu, G. Baniștean, P. Cociuba, Pavel Moț, câte 6 cor. Cr. Cociuba, Nasie Pârv, Pavel Rațiu, Gizela Balas, G. Pribac, F. Ignața, P. Ursuț, I. Ursuț, G. Raț, G. Neamț, P. Farcaș, N. Rusanda, N. Farcaș, N. Ignața, M. Farcaș, I. Ignața, P. Popa, I. Moț, T. Truțiu, M. Farcaș, Pavel Baniștean, G. Farcaș, Tr. Truț, T. Tortan, St. Truț și T. Chirilă câte 5 coroane. S. Mecheș, C. Mecheș, G. Ignișca, N. Grada, G. Pribac, M. Rațiu, A. Moțiu, I. Moțiu, D. Detta, M. Farcaș, P. Stepan, N. Cociuba, M. Dragan, T. Cociuba, T. Ignața, I. Farcaș, S. Catalina, D. Ignața, D. Ignața, S. Mecheș, T. Neamț, A. Truț, I. Ignața, P. Ignața, I. Detta, T.

CEL MAI MODERN INSTITUT
TIPOGRAFIC ROMÂNESC DIN
UNGARIA ȘI TRANSILVANIA.

„CONCORDIA”

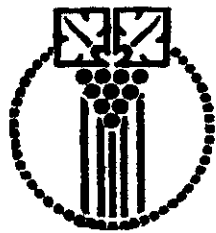
TELEFON
Nr. 750.

SOCIETATE PE ACȚIUNI.

TELEFON
Nr. 750.

ARAD

STRADA ZRINYI, NUMARUL 11a.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Executare
promptă.

Fiind aprovizionat cu cele mai moderne mașini din străinătate și patrie ca: mașini de cules, mașini de tipar, mașini de tăiat și mașini de vărsat clișeie, precum și cu cele mai moderne litere, primește spre executare tot felul de opuri, reviste, foi, placate, registre, tipărituri pentru bănci și societăți, precum și tipărituri advocaționale, invitații de logodnă, cununie și pentru petreceri. Anunțuri funebre se execută cu cea mai mare urgență. Se execută tot felul de lucruri de aceasta branșă de la cele mai simple până la cele mai fine.

Prețuri
moderate.

Lupte contra bolșevicilor în ținuturile baltice.

Bolșevismul în ținuturile baltice a luat proporții atât de mari, încât armata svedă și finlandeză s'a văzut silită să ia măsuri de retragere. În portul Libau au debacat întâiele trupe.

Austria-nemțească dorește alipirea la Germania.

Secretarul de stat, Dr. Renner, a făcut următoarea declarație în legătură cu problema Austriei-nemțești:

Majoritatea locuitorilor Vienei dorește alăturarea necondiționată la Germania; minoritatea e contra numai din dragoste față de capitala de odinioară și pentru anumite interese de ordin economic. Încât pentru provincia însăși, Austria-nemțească e una în dorința ferbinte de a se uni cu Germania.

Ce zice Pasici despre Jugoslavia?

Jugoslavia — zice *Pasici* — va avea un teritor de cel puțin 250 mii kilometri pătrați, cu 12 și jum. milioane locuitori, anume 12 milioane Jugoslavi, o jumătate milion Români (în Timoc avem aproape atâția N. R.), 450 mii Maghiari, 450 mii Nemți și 70 mii Evrei.

Ardealul și România veche.

Declarațiile dlui ministru St. C. Pop.

D. Dr. St. C. Pop, ministru fără portofoliu în guvernul român a acordat un interview redactorului dela nouul ziar din București: *România*. Cu acest prilej d. ministru a făcut următoarele declarații privitor la participarea Ardealului la viața politică din România-mare:

— *Nucleul, chiagul României-mari este și rămâne regatul. Spre el trebuie, hotărât, să convergă toate silințele noastre de pretutindeni. Aici sunt bărbați politici cu adâncă experiență și o viață politică cu vechi tradiții. Eu văd mult mai răz-decât dvoastră, cei de-aici, chiar scaderile partidelor dvoastră politice.*

Nucleul acesta al românismului, peste care au trecut atâtea vicisitudini istorice și care nu nu numai a rezistat, dar s'a întregit cu noi, trebuie să aibă calități infinit mai robuste decât soțotesc eu însu-mi. De aceea nu găsesc întemeiat pesimismul dvoastră al celor de-aici.

Mai târziu, odată cu contopirea noastră sufletească, în Constituanta, desigur că și noi vom lua parte la viața politică a regatului, căci atunci în viața parlamentară, se vor închiega partidele pe chestiuni integrale de principii. Atunci va veni și doritul amestec politic între noi.

Până atunci noi ne menținem în cadrele partidului nostru național din Ardeal — și avem aprobarea unanimă a celor din regat pentru rezerva noastră.

În privința ajutorului alimentar pe care Ardealului îl va da României vechi, d. St. C. Pop a declarat:

— *Vom da tot ce putem da și nu numai din prisoasele noastre. Cunoaștem lipsurile de aici și mizeria lăsată de jaful nemțesci. Cu cât ar fi fost mai eficace alimentarea populației de aici cu merinde, dacă avem ocupate și părțile celelalte ce ni se cuvîn, ținutul Aradului și acela al Bănătuului cu neîntrecutele lor bogății!*

Din nefericire, partea corăspunzătoare a regatului (Muntenia și Oltenia) fiind ocupată de Nemți, armata română n'a putut trece mai repede acolo unde trebuia și unde se află azi armata sârbească.

Avem promisiuni formale însă că și aceste ținuturi vor fi evacuate în curând. Și o să vedeți că nu e numai vorbă. De astfel cuvântul Ardealului — potrivit dreptului de autodeterminațiune a popoarelor pe care l'am proclamat și noi la timp șas și tare în Camera din Budapesta — va fi auzit la Conferința păcii.

Nu pot să vă spun decât că avem credința fermă că întreg Bănătuul va fi al nostru.

Majestatea Sa Regina Maria, către profesorii Ardeleni.

La omagiile de recunoștință și devotament ale profesorilor ardeleni, întruniți în congres în Sibiu, exprimate prin dl general Traian Moșoiu, Maj. Sa regina Maria a binevoit a răspunde prin următoarea telegramă: „Dlui gen. Moșoiu, com. trupelor din Transilvania. Din Palatul regal. București, 23 Ianuarie.

Cu mare bucurie am primit urările, pe cari mi le-ați transmis din partea Corpului didactic secundar de peste munți, adunat în congres la Sibiu, și Vă rog să arătați tuturor vilile mele mulțămiri pentru sentimentele de dragoste și devotament, de care sunt însuflețit față de tron. Mari sunt meritele profesorimii ardelene, care mână în mână cu preoțimea. În împrejurările cele mai grele și apăsătoare, sprijinindu-se numai pe dragostea și jertfele materiale ale poporului, a muncit vitejește pentru răspândirea învățământului în limba națională, ținând pururi aprinsă făclia credinței în viitorul neamului românesc. Acum, când ceasul unirii și al libertății a sunat, sunt sigură, că luminătorii poporului român de peste munți își vor da întreaga măsură a devotamentului lor pentru cultura națională și pentru buna îndrumare a tinerimii”. — Maria.

Imprumutul Unirii.

În 4 Februarie încep în vechiul regat și Basarabia subscrierile la imprumutul Unirii. S'au emis titluri de 50 până la 20,000 de lei cu cupoane semestriale amortizabile în 40 de ani.

Memoriul Aromânilor către Congresul din Versailles.

Înainte Conferinței de Pace dela Versailles vor veni în discuție toate problemele balcanice.

Cu acest prilej se va aduce în fața areopagului lumii, și chestiunea asupriților noștri frați din Macedonia.

Acum, după ce sute de ani au avut să sufere dominația sălbatecă a turcilor și regimul criminal al bulgarilor, românii macedoneni se văd lăsați în voia soartei și condamnați să fie azvârliți după capriciile cine știe cărei influente, sub puterea umuia sau altuia din statele balcanice.

Pentru revendicările lor legitime și modeste, macedo-românii au început o susținută campanie în țările aliate ale Occidentului.

Ei cer posibilitatea unei vieți naționale neștirbite și dreptul de a se bucura de libertățile pentru cari s'a vărsat cu generozitate sângele celor mai strălucite generații ale marilor popoare.

Un memoriu a fost redactat în acest sens de d. Ionas Grădișteanu, fruntașul conservator. Acest memoriu va fi distribuit reprezentanților Puterilor aliate și înaintat guvernelor respective.

Imprumutul ardelean.

Zilele acestea se va publica decretul-lege pentru emiterea unui imprumut ardelean nelimitat cu bonuri de tezaur rambursabile la 1923.

Schlesvigul cere unirea cu Danemarca.

Din Copenhaga: Guvernul danez a primit următoarea petiție a populației din Schleswigul central, prin intermediul unui ziarist din Flensburg: Conform programului președintelui Wilsoni relativ la dreptul națunilor de a-și hotărî libere soarta, program acceptat de guvernul german ca bază pentru pace, subsemnații, bărbați și femei, trecuți de 20 ani, locuitori ai Schleswigului central, cerem să ni se dea prilejul de a exprima, printr'un vot liber, că dorim să fim uniți cu Danemarca. Acuma, când Danemarca s'a însărcinat cu cauza Schleswigului de nord, îi cerem să vegheze și asupra intereselor noastre la Congresul de pace, și să încerce de a face să căpătăm ocazia de a exercita dreptul de a dispune noi înșine de soarta noastră.

Guvernul danez, prin d. Scavenius, ministru de externe, a răspuns că are credința deplină că dorința locuitorilor din Schleswig, de a li-se permite manifestarea voinței de a se reuni la Danemarca, cum și dreptul de autodeterminare le vor fi satisfăcute.

În chestia românească se va delega o comisie.

Paris. — Agenția Havas anunță: În ședința de Vineri Brătianu a pretins pentru România Banatul, iar în ședința de ieri Sâmbătă a făcut cunoscut conferinței teritoriile pe cari România le revendică pentru sine: Bucovina, Basarabia, Ardealul și Dobrogea. (?) în deplină credință că conferința va regula apartinerea acestor teritorii. D. Brătianu a cerut ocuparea de către trupele Ententei a Ardealului (? poate a părților ungurene locuite de români. Nota red.) și a Banatului, pentru împedecarea lătrii bolșevismului în aceste teritorii.

Conferința a hotărât ca în chestia aceasta să se delega o comisie din experți, cu sediul în Paris, care să examineze problema românească. În comisia aceasta fiecare mare putere va fi reprezentată cu câte 2 membri. Comisia aceasta se va întruni Luni. (A. T. M.)

România la conferința de pace de la Versailles.

Oficiosul dlui Brătianu scrie:

Principiul naționalităților în numele căruia Franța, Anglia, Italia și Statele-Unite ale Americii au înțeles să ducă până la sfârșit lupta împotriva tendințelor imperialiste ale militarismului german, va avea desigur să slujească drept călăuză la împărțirea dreptății în conferința dela Versailles.

În ce ne privește, debaterile acestei conferințe ne interesează în primul rând prin chipul în care se va pune, discuta și hotărî de interesele României, sporită de mai înainte prin libera exprimare pentru Unire a voinței românilor din Basarabia, Bucovina, a celor din Transilvania, Banat și țara ungurească în hotărârile luate pe rând, la Chișinău, Cernăuți și Alba-Iulia.

La conferința dela Versailles, în vederea căreia președintele de consiliu al României a părăsit ieri țara, plecând la Paris, România se ve prezinta cu tratatul dela 4/August 1916 prin care marele puteri aliate recunosc integritatea drepturilor noastre; se va prezinta cu serviciile așa de mult recunoscute aduse cauzei generale a aliaților prin intrarea în război dela 14 August; cu calvarul sacrificiilor și suferințelor îndurate din cauza defectiunii rusești care a îngreuiat așa de mult situația României; se va prezinta cu victoriile strălucite dela Oituz, Mărăști și Mărășești, se va prezinta în sfârșit cu aportul așa de important al credinței opiniei sale publice în victoria finală, credință pe care n'a sdruncinat-o nici defectiunea rusească și nici toate aparentele de victorie cari au impus tratatul inexistent dela București.

De acela România poate merge cu frunte sus la conferința generală de pace și o face numai în numele tratatului dela 4 August 1916 care recunoaște integritatea drepturilor noastre, dar și în numele actelor de Unire dela Chișinău, Cernăuți și Auba-Iulia; iar din tratatul păcii generale care se va semna la Versailles, trebuie să iasă așa fel hotărâte hotărârile noastre de mâne, încât dela Tisa până la Neștru România să poată evita orice conflicte de interese să trăiască în pace și bună vecinătate.

Interesele comune pe cari le avem cu Statele vecine și mai ales cu Sârbii, ne face să sperăm că amestecurile de sârbi cu români și de români cu sârbi vor fi rezolvite cum trebuie și în folosul unei granițe bine definite, care să hotărască de mai înainte cercul de activitate al fiecăruia dintre cele două State.

Vor fi de sigur multe alte chestiuni asupra cărora va avea să se statornicească în tratatul păcii generale. Ceiace trebuie să însemne pentru moment principala grijă a fiecărui român, e să contribuim la întărirea drepturilor noastre naționale și la punerea lor în valoare, iar nu să le scădem prin acțiuni și propuneri secundare.

Dela masa verde a conferinței dela Versailles o lume întregă ne privește și ne îndeamnă, pentruca potrivit atitudinii noastre să ne ajute în dreptele revendicări cu cari România se prezintă la pacea generală din care va ieși o lume nouă și o Românie nouă.

In muncă.

A apărut în ziare o scurtă știre în care s'aduce la cunoștința publicului românesc că Atelierul de țesături și cusături românești din Orăștie și-a reînceput activitatea. O bucurie imensă mi-a umplut sufletul la această știre. Lăcaș de vrednicie și dexteritate, condus cu pricepere, acest atelier a fost împiedecat în existența lui de nobil scop, în zilele de grea încercare ce au fost anii trecuți. A fost nevoit să-și sisteze activitatea pe care spre bucuria tuturor Românilor de bine și-o reîncepe astăzi. Aproape toate societățile noastre culturale au fost sufocate atunci când ni s'a luat totodată și orice teren de activitate frumoasă și de folos. Nu s'a mai putut munci pentru neamul nostru, și orice pornire bună cu roadele unei activități de ani, cu rezultate bogate, au fost reduse la nimica în cursul anilor de războiu.

Iată, femeile din județul Hunedoarei dau un început epocii de renaștere în care am intrat, fac întâiul pas spre munca întreruptă fără voia noastră. Cu greutate mari, cu cari au de sigur să lupte în continuitatea nobilă ce-o urmează după amorțala din trecut apropiat, pornesc pe cărarea ce și-au indicat, ea nobile îndrumătoare a culturii și artei noastre naționale. Infruntă orice obstacol și solidaritate în gând și scop pleacă iarăși pe cărarea de lumină de care atâta trebuință are poporul românesc.

Femeile din Hunedoara ne-au dat cuvântul dintâi și prin activitatea lor reîncepută au creat un fel de lozincă pentru datorințele ce ne-așteaptă pe toate, tovarășe de neam, limbă, lege și muncă. Câte gânduri frumoase în vederea celor mai sublimе scopuri de cultură și lumină, porniseră din toate centrele noastre românești! Unele abia înfiripate, altele bine zidite, dar toate deopotrivă de îndrumătoare, au fost întrerupte, dar nu pentru că nu mai reînvie. Pentru noi Români a răsărit epoca de renaștere. O epocă, care prin muncă intensivă va trebui s'o ducem la înflorire. Am ajuns și învierea noastră națională care trebuie să-și întindă ramificațiile în toate direcțiile. Pe teren cultural național noi avem o

bogăție nesfârșită de cărări cari ne-așteaptă deschise. Una dintre acestea este bogăția noastră etnică moștenită de prin veacuri, care este chemată să-și ia un avânt mare în viitorul liber. Când nu mai sunt cătușe și opreliști de neînălțurat, acelea cari ni-se impun — de sărăcia noastră — vor fi înlăturate printr'o voință tare și stăruință de fier. În cadre modeste, cu începuturi fără vorbă și reclamă, dar să se muncească și roadele se vor cunoaște.

Lucrul principal este să reînvie sufletele din amorțala ce ne-a cuprins pe toți în acești ani de nădejde, disperare și veșnică oscilație a nesiguranței. Accesivitatea fiecăruia se cere la munca intensivă de mâine, de astăzi ce trebuie s'o începem. Să îmbrățișăm cu dragoste chestiunile de interes obștească ale neamului românesc și fiecare dintre cei chemați să plece cu inima deschisă și fără șovăială.

Femeile din Hunedoara și-au redeschis cărarea de lumină. Fără îndoială, în cel mai apropiat viitor și celelalte asociații de femei vor înțelege rostul vremii care le chiamă la muncă. Își vor întregi și ele firul rupt acum cinci ani și vor porni o muncă sănătoasă îndoit de intensivă, așa cum cere necesitatea. Toate centrele noastre dispun de forțe alese, cari în ori cari împrejurări și-au înțeles rostul de îndrumătoare. Ateliere, școli de bransă economică, industrială, însoțiri și asociații cu scopuri culturale și artistice, caminuri de binefaceri și câte alte terene, largi, deschise.

Organizarea și consolidarea culturală a centrelor se va putea face grație priceputului cu care se va porni activitatea zilei de mâine. Rostul mare ce se impune trebuie înțeles și îmbrățișat cu dragoste curată și căldură sinceră. Vom avea roade, îi vom secera succesele, așa cum femeile din Hunedoara și-au înțeles întotdeauna rostul și-l vor înțelege și în viitor ca și astăzi când ne-au înveselit inimile cu știrea ce ne dau. Le felicităm cu toată căldura și le dorim prosperare în munca lor nobilă. Recunoștința neamului românesc le este garantată.

T. B.

Desrobirea Banatului.

Ulcucul sfâșietor al fraților noștri schinguiți și disperați din Banatul ocupat de trupele regale sârbești, a străbătut până la Paris, a cutremurat inima fraților noștri francezi. Cei cari au plâns până azi, surd încă printre lacrimi libertății adăvurate, care cu intrarea trupelor franceze în Banat, — a sosit și pe seama lor. Cei ascunși prin fundul codrilor, se reîntorc la vetre, cei ce s'au espulsat de silă și de bună voie, se pornesc spre casă: Din București până la Budapesta atâtea mii de Bănățeni, ca la un semn de chemare, se pornesc la drum, — spre Banat, căci Banatul e liber și Banatul e al Românilor.

Din Banat primim azi următoarele știri autentice, scurte dar mai prețioase decât orice comunicat lung autentic, de până acum.

Din Caransebeș ni se anunță: Sârbii se retrag pe toată linia. Vineri, la 31 Ianuarie, trupele franceze, după esirea Sârbilor, au intrat în Caransebeș. În onoarea fraților eliberatori s'a dat un banchet impozant. Sâmbătă, la 1 Februarie seara, în onoarea marilor frați, s'a aranjat un concert splendid.

Din Lugoj ni se anunță: Sârbii au evacuat Lugojul. Din trupele sârbești au rămas numai 20 de soldați sârbi, cari au paza gării. Și acestia fac pregătiri de plecare. Trupele franceze au intrat în Lugoj. Au fost primite cu mare însoțire de populația românească. Intrarea în oraș s'a făcut pe lângă cântecele corului vestit al dlui...

Din Timișoara ni se anunță: D. general Farret, a sosit la Timișoara și va prelu... mentul militar asupra întreg teritoriului... Sârbii deci, pe lângă toate desmintirile... cumpărate și aservite Sârbilor, trebuie să se sească într'un termen anume și Timișoara...

ULTIMELE ISPRĂVI.

Ce se întâmplă la Bocșa-mont.

În primele zile ale revoluției, până în... 1918, când ordinea și legea a încetat... peată. — mai cu seamă de elemente... dine, — și din pădurea societății privi... lor ferate austro-ungare, s'au furat... pele sârbești, cari au evacuat linia C... în număr cam de 800 au fost încarțir... ne soselele acestei societăți, cu condi... thapul cât vor rămânea geolo, să stoar... Românilor bocșeni o sumă uriașă, ca... pentru damele de până la 5 Noemvri... parte, — apoi să maltrateze, spre a... mire și satisfacere a jidanilor și magh... orașului românesc. Români bocșeni... cunoștință și cu pumnul și cu mitralie... și cumintăți, de groază se refugiar... Fiindcă dreptatea sârbească, nu e au... disconsiderarea și intoleranța a tot ce-i românesc.

Foileton.

Mărul.

De André Theuriet.

În salon, sub voalul alb care acopere fotografiile tinerei decedate, am văzut într'o seară trei mere proaspete culese, rupte de pe creangă cu foi verzi, și așezate la picioarele celei mai mari fotografii a acestei ființe plecată prea de vreme. Fructele acestea aveau un aer tărănesc, roșii și sănătoase și păreau atât de străine în mijlocul tablourilor și a bibelourilor rare din acest salon aristocratic cu covoare scumpe în care nu se vorbea decât în șoapte. Fui atât de mirat încât mama îndoliată, ghicindu-i din ochii surprinși mirarea — arătându-mi un tablou așezat în fundul odăii, îmi zise:

— Aceste fructe sunt roadele mărului pe care-l vezi în acest tablou, ultima pânză pictată de Maria.

Astfel am cunoscut povestea mărului, atât de strâns legată cu tânăra artistă moartă la vârsta de douăzeci și patru ani.

La începutul anului 188..., Maria avea planul să picteze pentru expoziția anului următor o tărăncă în liber, și-și trecea zile de-arândul

prin împrejurimea orașului, căutând un peisaj potrivit să-și plaseze modelul.

Într'o dimineață, sosi aproape de Sévres lângă o grădină îngrădită cu gard de scânduri. Dincolo de barieră, o aleie verde conducea la niște sălci printr'ale căror frunze verzi abia dezvoltate soarele străbătea cu toată forța, luminând pajștea tină. La jumătatea aleii era un măr încărcat de flori albe și roza, de-o frumusețe extraordinară în bătaia soarelui. Pajștea de-un verde gingaș, mărul robust întinzându-și crengile bogate înflorite, iarba crudă, toate acestea formau o armonie deplină, și încântară atât de mult pe Maria încât simțea că a găsit ceea ce căuta și gândi „Iată motivul meu!”

Intrând în grădină, înaintă spre locuința separată de grădină de fructe printr'o livadă plină cu coșnițe de albine, și ceru să vorbească proprietarului. Acesta era unul dintre cei mulți cultivatori de fructe, jumătate burghez, jumătate țărăn, cari provăd piața Parisului cu flori și fructe. Inteligent, cu familie grea, lucrând din greu cultiva panselile și miere. Cererea acestei doamne tinere cu ochi mari albaștri expresivi, cu fața senină și plină de entuziasm, îl flată. El iubea pomii și admirația unui pictor pentru mărul său îi umplu sufletul de mândrie. Maria obținu cu ușurință permisiunea de a-se instala în grădină, și în ziua următoare chiar se puse pe lucru.

Des de dimineață sosi cu tramvaiul, însoțită de modelul ei care aducea într'un geamantan dejunul comun. Trecu repede rampa și începu să picteze cu vioiciune. Nu mai era începătoare și-și cunoștea perfect de bine arta expunând deja în salon pânze remarcabile. Cu toate că făcea parte dintr'o familie bogată din înalta aristocrație a patriei sale, nu făcea muncă de amatoare, ci de artistă convinsă de arta sa și doritoare de glorie. Originară din Ucraina, vărsa în pictura sa un detaliu exact plin de conștiințozitate, și în același timp o trăsătură melancolică și poezia particulară temperamentului Rușilor din Ucraina. Desenul tabloului o absorbea cu desăvârșire; încercă să-i redea ceva din efervescența de primăvară răspândită în jurul ei: seva care dă viață scoarței și frunzelor proaspete luciul, înflorirea grăbită a floricelelor galbene cari răsar din iarbă ca niște sorii mici, mirosul parfumat al reînvierii care se exală din pământ și plante. — Picta cu pasiune și-o grabă, de parcă ar fi avut teamă că nu va putea termina. În fiecare dimineață era la locul ei în mijlocul grădinei, infruntând, răceala, umezeala și răcoarea care o făcea să tușească. Adâncită în muncă, uita chiar să-și mănânce dejunul ce și-l aducea în fiecare zi.

Proprietarii grădinei admirau această muncă intensivă. Văzându-o așa în capul gol, cu picioarele în rouă, cu o bluză de atelier peste rochia sură, o credeau de condiție modestă și silită să-și câștige prin muncă pâinea de toate

Ce-au făcut Sârbi; la Gonia-Liubcova.

Din casa preotului român, Novacovicu, din Gonia, Sârbi au furat întreg mobilierul, — l-au transportat în Sârbia, iar casa, după ce d. părinte Novacovicu cu întreaga familie se refugiase mai dinainte în România, au subminat-o și au aruncat-o în aer.

Comandamentul francez a solicitat pe Sârbi, ca și până pe timpul când trupele franceze vor ocupa întreg Banatul să se abțină de la ilegalități, să sisteze cenzura și oprească de-a trece linia demarcațională.

Din izvor competent știm, că armata română va înainta în Banat de-ocamdată până la depărtarea de 5 km. ost dela linia trasă direct între Lugoj—Lipova. Sârbi au să se retragă până la vest de linia directă trasă paralel cu alvia Tisei, între Cenadul-sârbesc și Dunăre. Teritoriile cari cad între aceste două linii demarcaționale, vor fi ocupate de trupele franceze. Notăm că trupele sârbești, cari mai rămân în Banat sunt trupe de asediu, și au exclusiv menirea să susțină ordinea. Sunt supuse comandamentului francez, și rămânerea lor în Banat nu prejudică în limitele liniei demarcaționale hotărârile conferinței de pace, în chestia Banatului.

D. Ionel Brătianu la Paris.

Ziarul italian, *Corriere della Sera* scrie: La 17 Ianuarie a ajuns la Paris președintele Consiliului român, d. Brătianu, pentru ca să participe la lucrările conferinței de pace.

Intervievat de redactorul ziarului *Petit Parisien* d. Brătianu a zis, că are deplină încredere în succesul revendicațiilor românești, din partea Ententei, care trebuie să țină seamă de sacrificiile României pentru cauza comună. A insistat apoi cu dinadinsul asupra tristei situațiuni economice a țării românești, ivită nu numai prin faptul, că a fost izolată de lumea mare, ci și prin faptul, că s'a sistat orice contact între orașele sale. Germanii au esportat locomotivele, au ridicat șinele drumurilor de fier și au depărtat sârmele telefonice și d. Brătianu apreciază cam în 14 miliarde valoarea materialelor esportate, — afară de aceea, că au esmis trei miliarde de lei, — monete cari azi nu mai au nici o valoare.

D. Brătianu a mai declarat; că România face deplină rezistență curentului bolșevist și că întreagă armata română, e gata să ia parte la lupta activă contra acestor primejdii. (Ag. Stefani)

zilele. Fură cuprinși de-un viu interes și simpatie pentru această fată tânără atât de curajoasă și îndrăgostită de meseria sa. Femeia îi aducea borcan cu lapte cald și-l bea pentru ca să prindă putere; în timpul liber copii veniau să se joace în jurul ei; chiar și horticultorul priocipând că unele tufisuri îi steteau în cale pentru ca să poată bine reda perspectiva fondului, fără să esite le-a tăiat afară. Era mișcător să vezi acest om atât de crutător și pozitiv, cum sacrifică din pomisoria grădinei pentru ca să satisfacă dorința unei artiste. Incetul cu incetul, se stabili între ei o intimitate cordială, și nu odată Maria fu invitată la masă familiară și prânzia cu ei supă de varză și cărnău.

Din partea ei, ea iubea din toată inima pe acești țărani. Ii iubea cu entuziasmul unui suflet curat de artist. Iar în viața retrasă, regulată și prea puțin variată a acestor țărani, venirea acestei ființe atât de bună, frumoasă și blondă cu ochi mari, luminoși care râdea cu un răs senin și sincer și iubea atât de mult mărunț lor, luă proporția unui eveniment istoric. Se simțeau legați de ea printr-o obicinuită prietenescă și gingașă. Li-se părea că face parte din livada și grădina lor tot așa cum a lor erau albinele și florile din straturi.

(Va urma).

Ce se întâmplă în Bihor?

SIGURANȚA PUBLICĂ ÎN ORADEA-MARE.

Duminecă noaptea, o bandă săcuiască, constatatoare din 12 inși, îmbrăcați în uniformă militară, înarmați, suți în trei mari trăsuri cu povară s'au oprit în fața reședinței episcopului român II. Sa Dr. Demetriu Radu, și au pretins să li-se deschidă porțile. Paznicii deșteptați, au înțeles îndată de ce e vorba. Au telefonat poliției, 'nainte de a deschide. Poliția alarmată, a descins în mare grabă 'nainte palatului episcopesc, iar Săcuii surprinși au luat-o în mare grabă la sănătoasa. Notăm că acesta este al doile caz, când Săcuiilor viteji le arde la stomac ceva bunătați dela episcopie. Cam aceasta este însuflețirea Săcuiilor pentru apărarea Ardealului: isprăvi de bandiți prin Oradea-mare.

PE LINIA ORADE—BEIUȘ.

Budapesta. — Dela Oradea-mare sunt informat, că de acolo a plecat un tren cu soldați, trimiși de comandamentul din Dobrișin, pentru a lua păzirea ordinii din mâna gardelor române. În drum au fost lăsați la toate găurile soldați înarmați. În Holod soldații unguri l-au bătut și l-au deținut pe comandantul gardei române Dr. Mangra, iar garda au desarmat-o. Acelaș lucru l'u făcut și în Beiuș. Consiliul național din Oradea-mare a intervenit în chestia atrocităților la statul militar și acum sunt în curs pertractările cu comisariatul guvernial Katz pentru stabilirea unui modus vivendi între cele două națiuni cu încunjurarea vărsărilor de sânge.

Din cercul Aleșdului.

Românii din cercul Aleșdului au luat administrația conform hotărârei dela Alba-Iulia, ale-

gând de prim-pretore pe Cornel Bejan și prim-pretore onorar pe Victor Creț.

Dar în timpul din urmă s'au dus prin comunele curat românești din Bihor, trupe maghiare, cari au pus și pun la grea încercare pe bietii oameni.

Stirile cari ne sosesc zilnic, vorbesc mai ales despre suferințele Românilor de pe linia Clujului.

În cercul Aleșdului, sub scutul armatei, s'a reintors administrația maghiară.

Iată cum descrie evenimentul acesta Nagy-váradi Napló.

Am scris — zice — că subprefectul Frater a ordonat cerocetare aspră în contra lui Cornel Bejan, provocând pe funcționarii administrativi să se justifice. Dni Bejan și Creț au declarat, că jurământul de fidelitate către regele român l-au pus nu din silă, ci din convingere. Pe baza acestei declarații contra lui Bejan și Creț s'a început cercetare disciplinară și subprefectul i-a suspendat din oficiu pe amândoi numind în locul lor pe un Beliczay Andor și Végh József.

Nagyváradi Napló constată cu satisfacție, că s'a sfârșit regatul de Paști al funcționarilor români. Credem însă, că nu multă vreme va ține bucuria aceasta și domni Corneli Bejan și Victor Creț cu cinste vor fi instituiți în oficiul lor, cu cinstea care se cuvine unor oameni, cari au avut curajul să mărturisească convingerile lor intime.

In Sătmar

In 22 l. c. aproape 800 săcui înarmați au plecat din Sătmar la Seini cu 2 mitraliere. Săcuii sunt acum spaima Seinenilor. Steagul românesc a dispărut din turnul bisericii românești din acest sat, iar treicolorul dela vr'o 20 feciori l-au luat Săcuii, bătându-i și insultându-i pe toți.

Trupele române ajungând la Cicărlău și Arduș, cercurile Baia-mare și Somcuta au ajuns sub imperiu românesc. Dorim ca armata noastră cât de iute să cuprindă ținuturile locuite de români căci toți românii din celelalte cercuri ale com. Sătmar suntem supuși la maltratări și batjocuri.

Coresp.

Din viața Rusiei revoluționare

Sistemul bolșevist a încercat reorganizarea lumii întregi, după planurile sale — fără momente de tranziție.

În cele câteva luni de ocărmuire, guvernul bolșevist o dovedit cu temeinicie, că este incapabil de-o guvernare administrativă adevărată și că a adus imperiul rusesc la marginea gropii.

Prin destituirea funcționarilor vechi și demni de încredere și prin concedierea tuturor specialiștilor în afacerile de stat, au adus în administrație o destrăbălare fără seamăn; prin ștergerea rangului de oficeri și prin introducerea consiliilor militare, au nimicuit cu totul puterea armatei. Funcționarii cei mai înalți de stat nu se mai aleg după cunoștințele de specialitate, ci se iau în vedere totdeauna doar principii personale și politice, — se conduc de principii de tovarășie. Comisar — acesta e un om bun pentru orice afaceri — poate fi numit numai acela, care știe bine de-a rostul lozincele cuprinse în dictatura bolșevistă, pentru că, după concepția lor atâta e de ajuns ca să poată corespunde cerințelor oricărei resort, fie acela al serviciului sanitar, de comunicație, fie al comandantului suprem de armată ori al directorului de poștă și telegraf.

Frazele mari predominază totul, deci nu e nici o mirare, dacă între astfel de împrejurări au fost ridicați la cele mai înalte posturi oameni de nivelul culturii minimale, lipsiți chiar de cunoștințele generale obișnuite și lipsiți de orice fel de cunoștințe de specialitate. Astfel statul zdroncinat de jertfele războiului și revoluțiunii în loc de-a fi adus în ordine — se face tocmai contrarul. Șeful de resort al ministerului de finanțe este un gimnazist, referenții chestiunii prizonierilor în curs de o singură săptămână au fost: un matroz, apoi un învățător și la urmă un medic. La pertractarea afacerilor de telegraf și poștă au trimis un om de tot tânăr, adevărat că cunoștea ideile

bolșeviste perfect, dar n'avea nici idee palidă de ceea ce va să zică știința telegrafului. În fruntea regimentului siberian de vânători nr. 12 au pus de comandant pe un fost bucătar al regimentului, iar regimentul de gardă din Pavlov are de comandant pe o amazoană. La pertractările financiare cu străinătate, au esmis ca referent pe o calfă de negustor, care nu avea idee despre circulația valutei.

Cam acest regim caracterizează întreagă administrația și grăbește astfel destrămarea totală a statului.

Volnicile sângeroase ale regimului bolșevist a cărui putere se razimă singur pe forța pădurilor de baionete, sunt privite nu numai de burghezi, ci și de socialiștii revoluționari și de țărâtime, cu o ură ne'mpăcată — fiindcă aceste sălbătăcii comise de bolșevici întrece toate cruzimile erei țariste.

Domnirea adevărată a bolșevicilor se estinde de altfel relative peste o parte de tot mică a Rusiei, restrângându-se mai cu osebite asupra Petrogradului și a Moscvei precum și spre apus dela această linie asupra câtorva gubernii.

În nordul Rusiei au cuprins parte însemnată, mai cu seamă în ținuturile liniilor vechiului front. Ucraina, Finlanda, ținuturile râului Don, Kaukazu, Turkestanul și Siberia, deși în cazuri izolate apare și aici mișcarea bolșevistă, nu se pot considera de imperii bolșeviste, ba din contră aceste protestează din răspuțeri contra noului regim rusec, ceace se dovedește mai vădit prin rezultatul alegerilor din ținuturile Donului, unde voturile bolșeviste au atins o cifră de tot mică.

Astăzi nu numai pătura intelectualilor ci și clasa industriașilor și a comercianților, precum și o însemnată parte a țărâtimei, văd mântuirea Rusiei exclusiv în căderea bolșevismului, fiindcă, pe tot dreptul, numai domnirea de până acum a bolșevismului îi atribuie discompunerea și a țării și a armatei.

Cei cari ar dori să pescu- iască în apă tulbure

Eri am adus și aducem zi de zi fragmente din presa maghiară, ce ignorează pas de pas adevărul. Cetitorilor săi le îmbie zilnic minciuni și restălmăciri, ca alifii pentru ranele ce le poate vindeca doar cumpătul gândirii și trecerea timpului. Maghiarii zăpăciți de catastrofa ce însuși și-au pregătit-o, sunt mângâiați de-un ziar maghiar de azi d. a. astfel: „Marile controversate ivite la conferința de pace se îngrămădesc una peste alta în măsura în care se progresează cu pertractările. Lumea șade azi pe-un vas încărcat cu praf de pușcă, a cărei explozie o împiedecă doar mintea luminată și o mână puternică.

Sărbii și Italienii se luptă disperati între-oaltă, pentru porturile Adriei. Muntenegrenii protestează vehement contra faptului efectuit, că sunt încorporați contra voinței lor, în statul Jugoslav. Cehii și Polonii poartă lupte pentru stăpânirea Sileziei. Ungaria și România au ajuns la un conflict acut în chestiunea Ardealului. Germania și Polonia au mobilizat una contra alteia. Bolșevicii se luptă în întreaga Rusia. Iar în timpul acesta tratatele secrete complică și mai tare cauza păcii. Cele mai aprinse conflicte moenesc însă între Franța, Anglia și Italia în chestiunea litoralului răsăritean al mării Adriatice(!) Contra ligii popoarelor din toate părțile suflă vânturi răcoroase.

De-asupra ligii nouă națiuni își văjâie săbiile dormice de luptă.”

Cei cari mint mereu, sunt adeseori sinceri, fără să vrea. Mișei se tradează atunci când se marchează mai bine. Intre mentalitățile popoarelor, mentalitatea maghiară e ceva special. Cumpătul și minuțiositatea cu care se lucră la conferința de pace, pentru ei sunt lupte înverșurate, atâtate de ură și porniri de războinici, — în timp ce acolo se discută scrupulos amănunțit problemele și se caută soluția cea mai bună. Pentru Ungaria nouă nu se caută însă azi drumul adevărului, al păcii, — ci se caută faulul care să ascute bine, din nou, sabia frântă și plină de știrbituri.

Congresul preoților.

Convocare.

Imprejurările de viață bisericească și națională, create prin întregirea statului român, ne impun și nouă, preoțimeii datorită de a ne strânge rândurile, pentru a da avânt nou bisericeii ortodoxe din cuprinsul României mari și pentru a ne menține și largi rolul istoric ce l'am avut în viața neamului nostru.

Conștienți de această datorie, ca esmiși ai unei constatări de preoți ce a avut loc în Sibiu și obținând archiereasca binecuvântare, convocăm întreaga preoțime a celor trei eparhii ortodoxe române, venerabilele sistoate și stimabilele corpuri profesionale ale seminariilor teologice la *congresul preoților* ce se va ține în 20 și 21 Februarie st. v. a. c. în Sibiu, cu următorul program:

Ziua I (Mercuri 20 Febr. st. v): 1. La orele 8 slujba sfintei liturgii în catedrala mitropolitană, cu predică și chemarea Duhului Sfânt. 2. Deschiderea și constituirea congresului. 3. Organizarea preoțimeii în o societate a clerului. 4. Impreunarea bisericilor ortodoxe de pe teritoriul statului român într'o singură biserică ortodoxă română și raportul acestei biserici față de stat.

Ziua II (Joi 21 Febr. st. v): 5. Problema educației clerului. 6. Problema propagandei religioase. 7. Problema culturală (Biserica și școala). 8. Atitudinea preoțimeii față de viața politică. 9. Situația materială a clerului. 10.

Propuneri, care vor trebui anunțate biroului comisiei pregătitoare, cu cel puțin trei zile înainte de congres.

Fiecare preot participant va fi membru al congresului, dar — pentru ca să fie reprezentată preoțimea de pretutindenea, — tractele protopopești sunt invitate ca până la 5 Febr. st. v. să-și aleagă câte trei delegați oficioși (între cari poate fi și protopopul tractual) și cari, provăzuți fiind cu credenționale în ordine, vor fi obligați a lua parte la congres (Prea onor. protopopi sunt rugați să convoace preoțimea tractuală pentru a-și alege delegații.)

Ne-am simți fericiți dacă la congresul nostru am avea onoarea să salutăm și reprezentanți de-ai fraților noștri preoți din vechiul regat al României, din Bucovina și Basarabia.

Toți ceice voiesc să participe la congres sunt rugați să se anunțe până cel mai târziu în 12 Februarie st. v. biroului comisiei pregătitoare, la adresa dlui profesor seminarial Dr. Nicolae Bălan — Sibiu, str. Reissenfels Nr. 11.

Sibiu, la 14/27 Ianuarie 1919.

Dr. Nicolae Bălan, Sinesiu Bistrea, Romul Bucsa, Emilian Cioran, Dr. Gheorghe Comșa, Ioan Druhora, Augustin Ghilezan, Procopiu Givulescu, Dr. Lazar Iacob, Dr. Moise Ienciu, Dr. Avram Imbroane, Dr. Ioan Lupas, Constantin Moldovan, Pompei Morușca, Traian Oprea, Vicențiu Pantoș, Isaia Popa, Ștefan Popa, Dr. Vasile Saftu, Trandafir Scorobet, Dr. Sebastian Stanca, Iancu Ștefănuț.

Oficiale.

Cursuri de completare pentru elevii școalelor secundare.

CIRCULARĂ.

In dorința noastră de-a ușura completarea și terminarea studiilor secundare tuturor elevilor, cari în urma serviciului lor sub drapel au fost impledecați a termina la timpul său cl. VII și VIII a școlii secundare, invităm pe toți acești elevi avizați, să-și înainteze aici de urgență cererile lor cu toate datele personale necesare (liceul la care au urmat cursurile și când, precum și precisa indicare a locuinței lor), ca să putem lua dispozițiile trebuincioase pentru înființarea de cursuri de completare a studiilor, pe lângă diferitele noastre licee.

Sibiu, în 17 Ianuarie 1919.

Vasile Goldiș,
șeful resortului de culte
și instrucțiune publică.

CURS DE TELEGRAFIE.

Aviz

La direcțiunea căilor ferate din Sibiu se înființează pe ziua de 5 Februarie 1919, n. o școală practică de telegraf. Se vor primi la acest curs elevi și eleve, care vor prezenta petiție și actele de naționalitate, de studii și de botez.

Condițiile de primire sunt:

1. Implinirea etății de 18 ani,
2. Absolvirea a 2 clase secundare (gimnaziu, reale și alte școli de acest rang.

Petițiile au să se adreseze:
Direcțiunea centrală Cfr. (Căile ferate române) în Sibiu str. Schewis 3 a.

Ziarele din teritoriile românești sunt rugate a reproduce acest aviz.

Serbarea zilei de 24 Ianuarie.

Ziua de 24 Ianuarie fiind ziua aniversară a unirii Principatelor românești, ea trebuie să fie

serbată de aici înainte și de școlile românești din ținuturile supuse Consiliului Dirigent Român.

Prin urmare în această zi cursurile se sistează. Direcțiunile școlare vor pregăti, în acord cu corpurile didactice, o programă potrivită, după care se va face aniversarea acestei zile istorice. La serbare unde va fi invitat și poporul, se va stăruși asupra însemnătății unirii Moldovei și Munteniei dela 1859, ca cel dintâi pas spre unirea națională deplină a neamului nostru, arătându-se cum la 27 Martie 1918 Basarabia, la 15 Noemvrie 1918 Bucovina, iar în 18 Noemvrie 1918 Ardealul, Banatul și cu Părțile românești din Ungaria, rupând lanțurile robiei, au înfăptuit visul național.

Cuvântarea va fi însoțită de poezii și cântece naționale, recitate și executate de elevii școlii.

Înainte de serbarea școlară preoții vor ține în biserică serviciu religios, la care vor asista elevii poporului și armata unde aceasta va avea unități.

Sibiu, 13 Ianuarie 1919.

Dr. Onisifor Ghibu,
secretar general.

Către direcțiunile financiare

Resortul finanțelor al Consiliului Dirigent prin aceasta dispune, ca direcțiunile financiare după primirea acestei ordonanțe, toate rapoartele, pe cari până acum le-a înaintat ministerului de finanțe și guvernului maghiar — de aici înainte să le înainteze resortului de finanțe al Consiliului Dirigent Român din Sibiu.

Totodată resortul finanțelor al Consiliului Dirigent provoacă direcțiunea financiară, ca imediat să facă raport amănunțit despre starea financiară a teritoriului (comitatului, comitatelor) care aparține cercului său de activitate și anume în forma aceea, cum se face de regulă raportul lunar către comisiunea administrativă.

Direcțiunea financiară este provocată, ca dela perceptoratele subordonate peste cari dispune, să procure toate intratele și eșitele, specificate lunar, din anii 1913 și 1917 și să ni le înainteze în amănare.

În același timp direcțiunea financiară este încunostințată, că toate valorile, pe cari dispune, — de sine înțeles, — formează proprietatea Statului Român.

În fine resortul finanțelor al Consiliului Dirigent încunostințează direcțiunea financiară, ca o ordonanță de conținut analog, în mod excepțional, s'a estradat și oficiilor co- și subordonate direcțiunii financiare.

Sibiu, 14 Ianuarie 1919.

Dr. A. Vlad,
șeful resortului finanțelor.

Către comisariatele financiare

Resortul finanțelor al Consiliului Dirigent prin aceasta dispune, ca comisariatul de finanțe, după primirea acestei ordonanțe, toate rapoartele, pe cari le-a înaintat până acum ministeriilor guvernului maghiar din Budapesta, de aici înainte să le înainteze resortului de finanțe al Consiliului Dirigent din Sibiu, sau oficiilor competente din administrarea sa.

Sibiu, 14 Ianuarie 1919.

Dr. A. Vlad,
șeful resortului finanțelor.

Către perceptorate.

Resortul finanțelor al Consiliului Dirigent prin aceasta dispune, ca perceptoratul după primirea acestei ordonanțe, toate rapoartele pe cari le-a înaintat până acum ministeriilor guvernului maghiar din Budapesta, de aici înainte să le înainteze resortului de finanțe al Consiliului Dirigent din Sibiu, sau oficiilor competente ale acestuia.

Totodată resortul finanțelor al Consiliului Dirigent provoacă perceptoratul, ca după primirea acestei ordonanțe să trimită de urgență un conșpect detaliat despre banii, hârtiile și obiectele de valoare aflătoare în administrarea sa.

În fine perceptoratul este încunostințat, că valorile, cari se află în administrarea sa — de sine înțeles — formează proprietatea Statului Român.

iar plusul de cassă este obligat a-l trimite casei centrale a Consiliului Dirigent.

Sibiu, 14 Ianuarie 1919.

Dr. A. Vlad,

șeful resortului finanțelor.

Tinerea în evidență a personalului medical, a spitalelor și instituțiilor igienice.

Către toți prefectii.

Pentru a putea organiza serviciul sanitar și igienic civil și mai cu seamă pentru a putea preveni morburile infecțioase, se dispune în mod urgent:

1. Conspcctul medicilor, conform ordinațiunii șefului de resort al ocrotirilor sociale, să se înainteze cel mult până la 15 Februarie st. n.

2. La acelaș termin toate spitalele, institutele igienice (laboratorii, băi publice, stabilimente de desinfecție și deparazitare), mai departe, toate institutele social-igienice să înainteze o dare de seamă detaliată, din care reiese organizația și funcțiunea lor; dotarea personală și materială și în fine și recerinte materiale pentru proximele luni.

3. E de lipsă un conspect al aparatelor pentru desinfecție ori deparazitare, precizând și sistemul aparatelor și starea lor.

4. Un conspect al eventualelor depozite de material sanitar din teritoriul prefecturii.

Toate acestea date detaliate să se înainteze cu siguranță până în 15 Februarie st. n. la Consiliul Dirigent, resortul pentru ocrotirile sociale.

Sibiu, 23 Ianuarie 1919.

Pentru șeful resortului:

Dr. Moldovan,

secretarul general.

INFORMAȚIUNI.

Bihorul.

Privirile tuturor se întorc spre nenorocitul Bihor. Nu e destul că a fost ținutul cel mai expus ci acum e osândit să fie terenul de luptă și de teroare pentru eluțarea drepturilor recunoscute. Și nefericirea e mai mare pentru ținuturile și așa sărace și lipsite de conducere cari acum iau rolul Galiciei cu totuini devastate și jefuite.

Zi de zi cetim și primim știri despre multele cruzimi cari sunt aplicate față de populația românească de acolo. Inteligența este cea mai expusă teroarei, țărâimea suferă cu suferința obișnuită de veacuri, și neînțeleasă. Multe sunt neînțelese pentru ei, scopul cruzimilor aplicate asupra lor nu-l știu și ar vrea să știe și ei de ce e de lipsă ea și să fie cei mai schingiuiți și cei mai expuși dintre toți Românii de pe toate ținuturile locuite de Români.

Ardealul e liniștit, și-a văzut visul cu ochii, Bihorul însă nu i-s'a dat aceasta. Veneticii cari vin pentru Ardeal le ia tot ce au. Vite alimente, nutreț, îmbrăcăminte, fără a avea dreptul de a zice: pentru ce? Ei trebuie să-și dea sufletul său ca tribut pentru neamul său. Ținutul dela Orade spre sud și ost este ținut românesc. Ceialaltă însă nu vreau să recunoască aceasta, ci accentuiază că Românii de acolo nu sunt români ci unguri. Și bazați pe aceasta ei vreau să facă ordine nouă în aceste ținuturi. Ordinea s'a stabilit foarte curând, provocare nu s'a dat ca să se amestece străini în afacerile noastre, deci pe bază justificată s'au dus ei la Beiuș ca să facă ordine? Garda din cercul Beiușului și Vășcăului e o gardă exemplară de corectă, atrocități nu s'au întâmplat; inteligența cu mic cu mare lucră în restaurarea bunei stări care ar trebui să fie. Oare nu va fi împedecată inteligența în munca ei cu sosirea gardiștilor maghiari? Așa cred că da. O mângâiere pot avea oamenii așezați și de bine, în aceea că este ultima sfortare din cele cari le-au făcut până acum. Nu multă vreme vor fi pe acolo. Nu sunt oameni rezonabili. N'au mers cu gând curat ci cu gând de răsbunare. Se vor cerceta faptele și se vor judeca. Un principiu fundamental al naturii este: acțiunea este egală cu reacțiunea. Acțiunea lor acum este destul de puternică, în această măsură se va manifesta și reacțiunea, dar nu cu mijloace neomeneste, ci cu mijloace rezonabile umane.

„Furtul dela Borosineu”. Cu câteva zile înainte Arad és Vidéke și după el și alte ziare maghiare din loc au vestit, că ofițeri și soldați români au înstrăinat aproape toate lucrurile institutului de pedagogie terapeutică din Borosineu. Intrebați fiind din mai multe părți în această afacere, am răspuns că, deși n'avem date pozitive, putem totuși declara de scornituri atari vesti, bazați pe experiențele multe ce le avem. Și de fapt, azi Arad és Vidéke publică următoarea „rectificare”:

Fapt e, că au fost învețirăți în edificiul institutului, la intervenția antistiei comunale din loc, 6 ofițeri în uniformă românească dimpreună cu 60—70 de oameni, — respective au aranjat aici o școală pentru instruirea jandarmilor și în acest scop au luat în folosință unele obiecte de-ale institutului, dar tot numai la intervenția și pe lângă garanța primarului și pe baza unui protocol în toată regula.

Nu corespunde însă adevărului și se întemeiază pe informație falsă acea aserțiune a articolașului, că ar fi dus cu ei aproape întreg aranjamentul institutului nostru, pentru că cercetarea la fața locului imediat după plecarea lor n'a constatat lipsa nici unui lucru însemnat și de valoare, fapt pentru ce nici nu s'a cerut investigație din partea protoprefurii. — Direcțiunea institutului de pedagogie terapeutică, Borosineu.

E bine să ne fixăm și lucrul acesta!

Bravura unui aviator francez. În timpul războiului avioanele s'au dovedit ca mijloace indispensabile unei armate. S'a și realizat progres uriaș pe acest teren. Astăzi urcarea și aterizarea se poate face și pe un teritor de 20—30 km. Pe terenul aviatice și până aci au condus Francezii, nu ne surprinde deci, că tot dela Francezi vine știrea unei noi bavuri pe acest teren.

Marele bazar Lafayette a pus un premiu de 25 mii franci pentru aviatorul care va ateriza fără accident pe acoperișul plan al bazarului, de o lungime de 28 metri și lățime de 12 metri. Acoperișul e înconjurat cu un grilaj de 120 cm. Pe acoperiș mai sunt șase pavilioane mai mici, cari îngreună aterizarea. Grilajul a fost desfăcut de-o parte, ca să se facă aterizarea. La realizarea acestei probleme s'a angajat aviatorul Veirinez, unul dintre cei mai îndrăzneți aviatori francezi. Parisul întreg se adunase la privoliștea aceasta. Aeroplanul era condus tocmai de-asupra caselor, lăsându-se tot mai jos, ca să ajungă la o înălțime egală cu a acoperișului, de aterizare. O greșală numai de câțiva centimetri și s'ar fi izbit de părete ori de vre-un pavilion. Dar aviatorul a aterizat cu siguranță deplină și fără cel mai mic accident. Când s'a dat jos din aeroplan, a grăbit la grilaj și a salutat mulțimea, care l'a urmărit cu frica în sân. A câștigat premiul de 25 mii și a mai realizat cea mai mare bravură de aterizare.

Invalizii la ministrul de războiu. Invalizii Sâmbătă dimineața au ținut adunare pe piața dinaintea parlamentului. Oratorul lor a propus ca plângerile juste ale lor să fie predate ministrului de războiu Böhm. Au și mers în convoiu cam la 2000 oameni în cetatea din Buda, sub conducerea orbilor cari duceau și un steag roșu cântând cu mare infocare Marseilizea. Înaintea ministrului oratorul Iuliu Balassa a predat plângerile invalizilor pe cari le-a cuprins în trei puncte: 1) reforma agrară referitoare la invalizi, imediat să se rezolve; 2) legea de întreținere să fie cât mai curând alcătuită din partea guvernului; 3) oficiul invalizilor să fie desființat numaidecât, sau să se împartă în secții în cari apoi invalizii să-și pună câte-un om de încredere.

Ministrul Böhm a declarat, că afacerea o va preda dlui Peidl Gyula ministrului bunăstării publice la care aparține afacerea aceasta, și care de-asemena poartă la inimă grija invalizilor. I-a liniștit cu promisiunea că consiliul de miniștri îl va imputernici pe dl Peidl cu rezolvirea afacerilor invalizilor. Orice dorință acceptabilă guvernul o va împlini; actele legii de întreținere sunt deja subscrise. În ce privește reforma agrară se va consfătuți cu Buza Barna min. de agricultură. La consfătuiri vor lua parte și deputații invalizilor. Președintele Károlyi au-

zind că invalizii sunt în cetate, a mers de la-ținut o vorbire, care a fost ascultată cu însuflețire.

Biblioteca de Curte (Hofbibliothek) din Viena închisă. În lipsă de cărbuni direcțiunea bibliotecii de Curte din Viena a hotărât închiderea bibliotecii pe timp nehotărât începând dela 3 Februarie. Redeschiderea se va întâmpla imediat ce autoritățile vor asigura cantitatea recerută de cărbuni. În timpul acesta se vor împrumuta cărți numai pentru trebuințele oficiale.

Demobilizarea armatei germane. La 18 Ianuarie întreaga armată germană vestică a fost demobilizată. Din armata orientală care la începutul demobilizării număra 600 mii de soldați, până la 18 Ianuarie au fost transportați în localitățile pentru demobilizare 500 de mii. Trupele germane în Turcia, ca la 10 mii au ajuns la trupele de rezervă. Demobilizarea continuă.

Traversarea Mediteranei în aeroplan. Locotenentul pilot Henri Roger și căpitanul Cols au efectuat în ziua de 13 (26) Ianuarie, traversarea Mediteranei pe un avion provăzut cu un motor de 300 cai.

Porniți de pe câmpul de aviație Iramas de lângă Marsilia la orele 2 dimineața, aviatorii au aterizat fără accident la 7 dimineața la Hipodromul Hussein Bey de lângă Alger. Traversarea s'a efectuat în mod normal pe vânt mare. Cei 2 aviatori au plecat în timpul dimineții pentru a se întoarce în Franța tot pe calea aerului.

Legiunea română din Italia. „La Roumanie” scrie: „S'a vorbit puțin de legiunile române din Transilvania, create la începutul și în cursul războiului în care a intrat România.

Jertfele lor sunt considerabile pe frontul românesc. 30.000 voluntari transilvăneni au luptat în mod vitejesc. După încercuirea României, prin trădarea rusească, o legiune română din Transilvania aflătoare la Kiev, s'a alipit la ceho-slovaci îndreptându-se cu aceștia spre Siberia, unde ea a continuat să lupte vitejește; cu miile se numără deasemenea soldații români din armata americană. În fine, printre prizonierii de război din Italia se află deasemenea mij de români constituiți astăzi într-o minunată legiune, constituită în ajutul armistițiului prin îngrijirea Consiliului național al unității române din Paris, cu ajutorul dlui Alexandru Lahovary.

Calendar gregorian în Jugoslavia. În Jugoslavia, cu ziua de 16 (29) Ianuarie, s'a introdus pe întreaga linie calendarul gregorian, în locul celui iulian.

Băiatul lui Liebknecht boicotat de colegii săi. Lucruri interesante se întâmplă într'un gimnaziu din Stegnitz. Carol Liebknecht de 19 ani elevul gimnaziului din Stegnitz, fiicul conducătorului trupei Spartacus e boicotat de colegii săi. El de asemenea a luat parte activă în mișcările revoluționare și acum când a voit să-și ocupe locul în clasă, colegii au declarat că ei cu Liebknecht nu stau într'o sală. Profesorii s'au nizuț la liniștii elevii, dar n'a putut. Elevii țin la punctul lor de vedere, ei nu pot consimți cu un coleg de-al lor, care din luna Maiu începând a luptat contra conaționalilor săi, de-atunci n'a venit la prelegeri, ci a fost revoluționar cu mitraliera în mână, luând viața altora. De aceea ei nu pot rămânea într'un loc cu acest tânăr. Fiindcă orice încercare de împăciuire a fost zadarnică, de aceea cauza a fost dată ministrului, mai ales că elevii amenințau profesorii cu grevă.

Linie demarcațională între Sloveni și Nemți. Din Laibach se anunță: Comisia americană a fixat linia demarcațională pentru Nemți. Linia aceasta începe dela Podkloster și ajunge până la Unterdrauburg. Guvernul național din Laibach a făcut atent pe colonelul italian Nilles și profesorul american Coolidge, că Nemții au dat informații greșite despre valea Villach, a cărei împrejurime este sloveană.

Colectă. (Continuare). Colecta din Comlăus. G. Selejan și dr Vasile Cucu câte 30 cor. Virgil Mihulin, D. Popa, Ioan Mladin învățator, D. Sucica învățator, M. Ardelean, I. Cuedan, P. Repas, Vas. Drig, M. Vinteleriu și dr Muscă câte 20 cor. P.

CEL MAI MODERN INSTITUT
TIPOGRAFIC ROMÂNESC DIN
UNGARIA ȘI TRANSILVANIA.

„CONCORDIA”

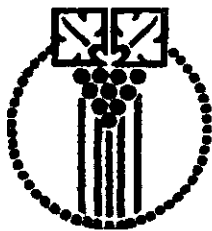
TELEFON
Nr. 750.

SOCIETATE PE ACȚIUNI.

TELEFON
Nr. 750.

ARAD

STRADA ZRINYI, NUMARUL 11a.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Executare
promptă.

Fiind aprovizionat cu cele mai moderne mașini din străinătate și patrie ca: mașini de cules, mașini de tipar, mașini de tăiat și mașini de vărsat clișee, precum și cu cele mai moderne litere, primește spre executare tot felul de opuri, reviste, foi, placate, registre, tipărituri pentru bănci și societăți, precum și tipărituri advocaționale, invitații de logodnă, cununie și pentru petreceri. Anunțuri funebre se execută cu cea mai mare urgență. Se execută tot felul de lucruri de aceasta branșă dela cele mai simple până la cele mai fine.

Prețuri
moderate.